

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedietja v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 123.

V Ljubljani, v soboto 30. maja 1896.

Letnik XXIV.

Vabilo na naročbo.

S 1. junijem pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Obsodba liberalizma.

(Dalje.)

Kako sodi papež o narodnjakih, kateri „iz ljubezni do domovine“ hujskajo ljudstvo proti škofu.

Na otoku Rodu se je zgodilo nedavno nekaj podobnega, kar se godi sedaj na Slovenskem. Melitenski nadškof Peter, v svesti si svoje apostolske dolžnosti, ni uganjal liberalne politike, ampak je tudi v javnosti odločno branil pravico vere in cerkve. Škofu je bila korist katoliške cerkve ljubša, nego prijaznost liberalnih korifej. Zato so izkušali z vsemi sredstvi izpodkopati mu zaupanje pri narodu. Razupili so ga, da je sovražnik njihove narodnosti, da hoče zatreti domači jezik.

Sv. Oče piše nadškofu:

„Jako hudo in težko nam je dejala upornost nekaterih časnikov, kateri so se predrznili Tebe, svojega pastirja z nepristojnim sramotenjem razžaliti. To razburjenje duhov nima drugega namena, nego da raztrga narazen to, kar je bilo zvezano najtrdnjeje... Čim bolj ljubimo (ljudstvo), tem bridkeje žalujemo, kedar nam je pred očmi podoba sovražnika, kateri s pretvezo domovinske ljubezni seje ljuliko mej najčistejšo pšenico, vzbuja nezaupnost, provzroča prepir, zavija resnične dogodke, dobri namen ljudij slabo razlaga in obrača v nasprotno stran, in s tem ne izpodkopa samo dolžno pokorščino proti postavni cerkveni oblasti, ampak ji dela tudi krivico in odvrča od nje srca vernikov, kateri so ji bili od nekdaj popolnoma udani...“

„Zgodovina priča, da je apostolska stolica, kadar se je dogovarjala s posvetno oblastjo vedno skrbela za korist in pravice narodov. Zato se je dostikrat zamerila, nakopala si sovraštvo, trpela škodo od jeze mogočnjakov. Kadar se pa gre za stvari, ki so v zvezi z vero — in vero mora najprej po božjem povelju braniti in za njo izvrševati svojo sodno oblast —, ni ji nikdar zatemnila razsodnosti pohlepnost in želja po posvetni mogočnosti, ampak ona pazi in gleda samo na to, kar zahteva čast

1 „Eo dolemus acerbis dum versatur ob oculos imago hominis inimici qui pietatem in patriam praetens, supereminat zizania tritico lectissimo, diffidentiam excitat, dissidia serit factorum veritatem pervertit, recta hominum consilia male explicando detorquet in laevam partem, atque ita legitimam auctoritatem Ecclesiae non modo debetum detractat obsequium, sed etiam iniuriam infert averitque ab ea fidelium animos avita pietate addictissimos.“ Graviter admodum. 27. jul. 1890. Šk. L. 1891, III.

božja in zveličanje duš, in kar je koristnejše za splošni blagor, za mir in slovo mej narodi... To pa ne izključuje, da se ne bi temeljito proučeval domači jezik in druge znanosti, katere se spodobijo za duhovnike in so jim v čast...

„Duhovnikom podobni naj bodo lajiki, združeni v veri naj ljubijo jedinstvo, udano naj spoštujejo svojo mater sveto cerkev; posebno pa se naj varujejo, da se ne dajo zapeljati od zmote in omajati trdnega prepričanja; varujejo se naj, da jih ne preslepe oni zlobni ljudje, kateri hlinijo skrb za vero in ljubezen do domovine, in vender pomagajo s svojim delovanjem cerkvi sovražnim družbam. V ta namen pa delujejo s klevetanjem in sramotenjem, katero razširjajo po časopisih, da bi omadeževali dobro ime mož in stvari, katerim so dolžni skazovati vso čast; v isti namen rušijo jedinstvo, katera obstoji v vezeh discipline in pokorščine.“

Liberalnim in socialističnim „zgodovinarjem“.

Znano je, kako pri nas „dokazujejo“ liberalci in socijalni demokratje, da je njihovo mnenje pravo.

2 „Cleri similes fideles e populo sint, qui solidati in fide concordiam diligent, subsint ultro auctoritati legitimae, pie matrem Ecclesiam colant, caveant autem imprimis ne excidant a propria fiamate errore traducti et fraude pravorum hominum, qui religionem simulantes et caritatem patriae a diuturne praebent operam sectis Ecclesiae infensis, eoque intendunt per maledicta et probra typis vulgata, ut viris ac rebus infamiam inferant quibus omnis debetur honos, atque unitatem proscindant quae disciplinae et oboedientiae nexibus continetur.“ Graviter admodum. 27. jul. 1890. „Šk. L.“ 1891, III., 32.

LISTEK.

Dve družini.

Povest. — Spisal Traven.

(Dalje.)

Vejan ni sedel pri delu. Imel je pred sabo veliko nemško knjigo s slikami. Odkar je dobil prodajalno v roko, ni več dosti šival: početkoma iz nekakega čudnega ponosa ne, ker je mislil, da je postal čisto drugačen, imenitnejši človek in sme zato veliko ugodnejše in svobodnejše živeti; po malem pa je tudi izgubaval naročnike, ki so se ga začeli ogibati iz njemu neznanega vzroka, kateri pa je bil drugim čisto jasen: nekaterim se je za malo zdelo, da je postal Vejan nakrat tako prevzet, druge pa sta mu odgnala Meglič in Iglič... Ko pa je Vejan pred tednom odkril Majarjevo sleparstvo, je bil popolnoma poražen. Za nobeno stvar se ni več brigal, z nikomur skoro ni več govoril, drugače, če je bil pijan; zakaj sedel je v gostilni redno vsak večer, po dnevi pa doma pred knjigami. Zena ga je prosila in opominjevala, naj si ne jemlje vsega tako k srcu, on pa je nevoljen zarežal na njo, prižgal pipo in dalje čital.

Majar potrkla in vstopi.

Vejan vzdigne počasi glavo; ko pa ugleda prišleca, skoči kvišku in zakriči skrajno neuljudno:

„Po kaj ste prišli?“

„No, no, gospod Vejan, nisem vas prišel rubit

ne, zato ne vpijte tako nad menoj... A prosil bi vas — da vso stvar prej vredimo in ne bo nobenih sitnostij — prosil bi vas torej...“

Majarju se je začelo nekako zatikati v grlu, kakor bi se bal nevihte, če izreče svojo prošnjo.

„Torej kaj prosite! Hitro! Jaz vas ne gledam rad; če ne morete opraviti sami, pa pustite vse skupaj pri miru; v prodajalno ne maram hoditi. Za koliko ste me osleparili, mi je zdaj pač vse jedno. Tam je žena, z njo se zgovorite! Ali ste slišali?“

„Ah, ne bojte se, gospod Vejan, z vašo gospe sva že napravila tako, da je prav —“

„Torej kaj še hočete?“

„Ne bodite vendar tako silni, gospod Vejan; vse lepo počasi, tako je najbolje.“

„Hitro, pravim jaz, ali se pa izgubite; tam so vrata!“

„Danes ste vznemirjeni, gospod Vejan, zato se hočem potruditi, da govorim kolikor mogoče na kratko... Dolga je torej šest sto in dvaindeset goldinarjev. Ker pa najbrže nimate toliko denarja, zato bi se jaz rad na kakšen način varoval...“

„Torej zavarujte se! Kdo vam brani?“

„A to ni tako, gospod Vejan. Pripeti se vam lahko kakšna nesreča; to pride časih, da človek sam ne vé, kedar in kako. Zato jaz mislim, da bi prepisali vi svojo hišo in svoj laz na ta dolg. Jaz sem sicer prepričan, da bi mi vi tudi tako plačali, — a varnost, ta je pred vsem potrebna. Glejte, jaz

sem trgovec, in trgovci so v tacihi stvareh, kakor veste, zelo natančni. Tako bi vas tedaj prosil, da bi šli takoj danes v sodnijo in tam opravili to sitnost.“

Vejan ni vedel takoj, kaj bi odgovoril na to nepričakovano zahtevo. A mislil si je: če mu ne ustrezem, hodil bo tirjat dan na dan; to pa bi mu bilo bolj zoperno, kakor vse drugo... Ne da bi dalje pomislil, vstane in uboga Majarja; iz sodnije pa odide h Kolencu.

Tu je bila že vsa navadna družba, med katero spoznamo takoj svoja stara prijatelja, kakor sta Mavericij Prestol in leni kontrolor Vrtalka. Kmalu za Vejanom se prikaže gostobesedni pisar Korun.

„Tako, tako, Vejan, — no, prav tako! Če človek ni pameten, tedaj vsekakor ne more ničesar pametnega storiti; ali take neumnosti bi ne napravil največji bedak, celo v trenutkih najhujše duševne zatemnelosti ne. Kaj hočemo? Kar je, to je, in živa duša ne more več prenarediti.“

Vsi ga radovedno pogledajo, posebno Vejan, ki nikakor ne more razumeti, o čem govori.

„Tako je, vidite,“ nadaljuje neutrudni Korun, „dolžan je Majarju nekaj čez šest sto goldinarjev; če ga je Majar s štacuno na kakšen način osleparil, ali če ga ni osleparil, to ni moja stvar; Vejan bo že vedel, kako je... In kaj mislite vi, kaj stori Vejan? Laz in hišo prepíše na dolg... Uh, vi človek, ali niste znali brž vse stvari ženi izročiti? Kaj bi vam potem kdo mogel? No, pa kaj hočemo, seveda! To je njegova stvar: če se človek kakšne

Stikajo po vseh krajih, kje bi vjeli kako besedo čez duhovnika, in potem jo zmageslavno prinesejo vsi njihovi časopisi. Radi hodijo okoli duhovnikov, in če ti izrečejo kako neprevidno besedo o škofu, takoj se natisne kot nov „dokaz“. „Ta kapelan nam je bridko tožil, oni dekan se je hudoval — to so dokazi „Sočini“. „Neki klerikalni agitator je rekel, da ne more agitirati za klerikalce, predno si s pijanostjo ne zaduši vesti“ itd., tako zna „Narod“. „Ta prokleti far je oderuh, požeruh“, tako brani „Delavec“ socijalnodemokratske nazore. Ako ne bi bilo duhovnikov, res ne vemo, o čem bi ta list pisal; včasih v celi številki ni skoro nič drugega, nego obrekovanje, kako so duhovni neumni, požrešni, nečisti, oderuški. Socijalni demokrati so mu seveda vsi nedolžni. In pri tem sodelujejo vseučiliščniki?

Tako „zgodovinopisje“, katero še imena škandalozne kronike ne zasluži, ker je več nego polovica laži vmes, pa hoče biti včasih znanstveno. Zlasti socijalni demokratje se odlikujejo s to „znanostjo“. Nemški socijalni demokratje so zbrali večinoma iz „liberalnih“ zgodovinarjev in iz lastne domišljije cele zbirke mišnih dogodbic o papežih, škofih, duhovnikih, nunah itd., katere služijo pri njihovih govorih kot ocvirki.

Da je tu tudi orientalska domišljija krepko zastopana, je pač jasno, saj ljudje pišejo, govoré in mislijo za socijalne demokrate. Od tod prihajajo oni članki v „Delavcu“, v katerih kar mrgoli papeških in cerkvenih grehov. Tisoč- in tisočkrat je bilo že dokazano, da so mnoge take „dogodbe“ popolnoma izmišljene, o drugih se je dokazalo, da so pretirane, poudarjalo se je, da osebno se lahko pregreši vsakdo, tudi papež, a cerkev vključ temu ostane božja ustanova, a to ne pomaga nič. Naši ljudje to predstavljajo kakor neovrgljivo resnico — in mnogo Slovencev jim slepo verjame.

Ne bomo zavračali posameznih ugovorov. Prvič je dovolj apologetičnih knjig in nepristranskih zgodovin, v katerih je vse to že rešeno. Drugič pa nam nedostaje prostora; zakaj tak človek jedenkrat zastavi pero in napiše več neresnic, nego jih je mogoče v debeli knjigi popraviti. Navedemo samo sodbo papeža Leona XIII. o teh „učenjakih“.

(Dalje sledi.)

Nemška levica razpada.

II.

Shodi „zgodovinskega društva za Nemce na Češkem“ so v istini le politični misijoni nemškoliberalne stranke. Na teh shodih nastopajo kot govorniki nemško liberalni voditelji kot Jani, ki z jednim obrazom zró nazaj v minulost, z drugim pa v bodočnost svojega rodu. Iz minulosti skušajo liberalni politični zgodovinarji sklepati na prihodnost svoje stranke, a se močno varajo, kajti dnevna politika se ne meni za oblike in doktrine strankarskih učenjakov, in to je potrdil dr. Russ, drugi vodja nemškoliberalne stranke na shodu imenovanega

društva v Ustji nad Labo. Ta mož poštenega slovenskega imena je v svojem govoru zvonil svoji stranki mrtvaški zvonec. „Fuimus Troes“ naglašal je dr. Russ, govoreč o bolniku, ki je v agoniji. Bila je nemškoliberalna stranka, a danes jo že smemo prištevati zgodovini.

Kakor se spodobi, tudi dr. Russ ni mnogo očital svoji stranki ter s plaščem krščanske ljubezni pokrival njene neodpušljive grehe, češ: de mortuis nil nisi bene. Kdo pa bodi dedič? Nova velika nemška stranka s svobodnimi načeli, odgovarja dr. Russ takoj kot izvrševatelj volila. In „N. Fr. Pr.“ mu pritruje. Sicer mu pove najprvo v obraz, da sam sebi ni dosleden, kajti drugačen je v zbornici, drugačen med volileci, popustljiv elastik nasproti vladi, grmeč radikalec v krogu svojih somišljenikov. Potem pa židovsko glasilo naravnost izjavlja, da je nemška levica sicer že pokopana, toda vsebina ostane, stranka umrje, a načela živé dalje, treba le novih, mlajših mož, ki bodo stara liberalna načela presajali v nemški narod ter jo pomlajali z nacionalnimi frazami.

Stranka je mrtva, a živela nova stranka z liberalnimi načeli in novimi voditelji! Da, fraze so jako po ceni, tudi programi se mogó vsak dan prenavjati in spopolnjevati, nikakor pa ne sestavljati nove stranke iz stare garde, ki živi in umrje s svojimi načeli. Nemška levica je in ostane taka, kakršna je, ali je sploh več ni.

Drugi pogrebec za svojo stranko je znani Jeremija, sladki Suess v spremstvu dveh dunajskih trabantov, Vrabca in Noske-ta. Nekdanji „svetilnik“ nemško-liberalne stranke, „ponos in steber“ židovskega liberalizma, je v „dunavskem klubu“ ropotal proti svojim večletnim sobojevnikom, reakciji in oportunistu svojih ožjih prijateljev. „N. Fr. Pr.“ mu daje pogum, priporoča vstrajnost ne glede na gotovo slabe posledice za liberalno stranko, češ, da nemška in liberalna bodi stranka, neizprosna nasproti vladi za svoja načela, odločna proti reakciji, ki se širi v Avstriji.

Zidinja se tolaži z besedami: Nemškoliberalna stranka, kakeršna je bila pred desetletji, je nujna potreba za Avstrijo. Nemški narod čuti to potrebo in moške, ki danes zapuščajo omadeževano zastavo židovskega liberalizma, ti moške so apostoli boljše bodočnosti. Na Češkem in na Dunaji so prodrli na dan studenci čistega, jeklenega liberalizma, ti studenci se zbero v potoke in reke ter zopet poplavijo avstrijske dežele, razdirajoč vse ovire in zgradbe.

Že nekaj tednov napovedujejo in zopet prelagajo levičarski reformatorji posvetovanja o novem skupnem programu in taktiki.

Dne 18. t. m. so se posvetovali v Pragi, kako bi staro židovsko koketo našemili po novjših krajih. Prihodnji mesec jo v Lincu postavijo na ogled, da jej čestitajo zaupniki iz posameznih dežel ter našijejo še kake vabljuje trakove. „Wiener Tagblatt“ že sedaj napoveduje „fiasco“, češ, da levica prezira

židovske koristi; vendar pa imenovani „demokratski“ list vabi žide v gorenje-avstrijsko stolno mesto, ker bi sicer pahnili od sebe najboljše prijatelje. Iz tega se vidi, da so najnovejši dogodki, kot: dunajsko vprašanje, davčna reforma itd. spravili na površje židovsko vprašanje, ki dela levičarjem toliko skrbij.

Prazna nada! Kajti liberalna stranka ni nikdar poznala prave prostosti in enakopravnosti; bila je družba delničarjev in reakcijskih centralistov. Pospeševala je le kapitalizem in teptala koristi nižjih, delavskih stanov. Živela je le pod krinko zastarelih fraz. Probudili so se nenemški narodi, ojačila so se prava konservativna načela, krščanska ideja je prodrla z novo silo, in tako je židovskoliberalna stranka brez zaslombe. Ves židovski kapital jej ne pomore. Nastopiti bi morali novi možje z novim programom, a ravno na ta način bi zginila nemška levica s površja. To pa je naša nada in zato potrpežljivo čakamo njene zadnje ure.

Znižanje zemljiškega davka.

(Govoril poslanec Robič v državnem zboru dne 18. maja t. l.)

Visoka zbornica! Okvir, v katerem se bode vršila revizija zemljiško-davčnega katastra, je jako ozek. Vzrok je v prvi vrsti ta, da se že iz početka ni mislilo na revizijo v tej meri, kakor se je vršila regulacija zemljiškega davka l. 1870. in 1883.

Poljedelsko prebivalstvo bi že z ozirom na nizke cene vseh pridelkov in visoke troške pridelovanja imelo pravico zahtevati, da se na novo pregledajo zemljiški dohodki. (Res je!) Na podlagi tega bi se mogli znižati tarifi ter popraviti ocenitve. (Tako je!)

Toda treba se je bati velikih stroškov pri regulaciji zemljiškega davka in pa v resnici žalostnih izkušenj, ki so jih imeli v mnogih deželah z okrajnimi, pa tudi z deželnimi komisijami.

Kaj pa se je doseglo z vso regulacijo zemljiškega davka? Troški so znašali 30 milijonov in z mirno vestjo smem trditi, da so bili zemljiški davki še krivičneje razdeljeni, konečno pa še mnogo večja nezadovoljnost mej kmečkim prebivalstvom.

Ravno to pa jasno kaže, da treba resno ta davek preosnovati, to je, odpraviti ga kot državni davek ter uvesti kot občinski.

Kakor sem že omenil, je sedanji načrt zakona jako omejen. Odpadle so okrajne komisije, pa tudi deželne komisije imajo ozko področje. Vender upam, da bode mogoče vsaj pri nekaterih kulturah znižati tarife ali jih primerno popraviti.

Pri tej priliki pa si dovoljujem vprašanje na gosp. finančnega ministra: Ali pa so priprave za revizijo zemljiško-davčnega katastra že toliko gotove, da bodo deželne komisije mogle že letos pričeti delo?

Opozarjam tudi gosp. ministra, da uradniki pri preglednih uradih v posameznih okrajih in deželah jako različno postopajo. Na Štajerskem n. pr. se pečajo le s popravami pri kulturah. (Res je!)

Jaz ne mislim danes podrobneje govoriti o načrtu zakona, temveč le zagovarjati koristi štajerske

stvari naveliča, pa jo da od sebe; in Veján se je najbrže naveličal hiše in laza. Tako je! Nekateri ljudje ne marajo za take stvari, ker jim napravljajo sitnosti . . .“

Korun je govoril še dalje brez konca in kraja, pa le bolj sam za-se, ker ga že nihče ni več poslušal.

Mavricij Prestol je smatral za svojo dolžnost, da tudi on katero zine.

„Kaj sem vam pravil pred letom, Veján? Ali se še spominjate? . . . Glejte, vse je tako prišlo, kakor sem vam prerokoval. Da bi pa kaj tacega napravili, kakor pravi Korun, ne, tega bi si tudi od vas ne mogel misliti.“

Mavricij Prestol preneha, ker vidi, da se oni, kateremu je bil namenil svoje besede, prav nič ne briga za-nje.

V Vejánu je vse vrelo; zdelo se mu je, da mu hoče vskipeti ves žolč, ki se mu je nabral tekot tedna.

Tisti hip vstopi Majar.

„A, gospod Veján, tudi vi tukaj? Kaj pa, po tako imenitnem opravilu se mora človek okrepčati, ne res?“

„Molči, duša sleparska, da ti ne vržem kozarca v obraz, in izgini mi izpred očíj.“

„Hoj, hoj, gospod Veján, iz gostilne me vendar ne boste podili? In pa, kar se kozarca tiče, le pustite ga pri miru, kajti če se razbije, treba ga bo

plačati, — pa kaj govorim, vam bo to lahko, saj ste imeli prodajalno.“

Vejánu zaiskre oči in predno se je mogel Majar kaj tacega nadejati, zgrabi Veján bliskoma za čašo in mu jo vrže z vso silo v obraz.

Majar zavpije in zakrije oči z rokama; izza prstov pa mu kapajo temnorudeče kaplje.

Vsi planejo k njemu, a nekdo hiti po zdravnika. Veján se hipoma strezni in vidi, kaj je storil. Zdravnik pride in odvede ranjenca v drugo sobo, da ga pregleda in obveže.

Mavricij Prestol sedi vznemirjen in prestrašen za mizo in z obžalovanjem in nevoljo gleda Vejána, ki sloni bled in prepaden ob steni.

„Kaj je bilo tega treba, Veján? . . . Oko mu je izteklo; zdaj bote še le videli pravega vraga! Kaj je bilo tega treba?“

(Dalje sledi.)

Južna Afrika.

Spisal P. Emanuel Drevenšek.

(Dalje.)

VI.

Podaniki kralja Juhambane pripadali so dvema rodovoma, Mokaranga in Botonga. Ker so bili Arabci ob vsem zahodnem obrežju naseljeni, kakor so še zdaj, so prišli ti rodovi kmalu v dotiko z njimi; o njih nauku sicer nočejo nič slišati in le obrezo so od njih vsprejeli.

Naj tu sledi mala opazka o besedi »Kafer«. V tej razpravi je ime Kafer kolektivno (zborno) ime in pomeni vse one rodove, kojim je bantu-jezik skupen. Ta velika rodbina narodov stanuje na vzhodu Afrike nekoliko proti jugu od ravnika pa do južnega konca. »Kafer«, »Kafir« je arabsko; Arabci so namreč te rodove zato tako imenovali, ker niso sprejeli Mohamedovega nauka; »Kafir« pomeni v arabskem jeziku »nevernik«.

Kar se tiče njih vere, zdi se mi, da znana sodba Ciceronova in Plutarhova o njih ne velja. Cicero pravi namreč: »Med toliko vrstami bitij ni ne jedno razven človeka, ki bi poznalo Boga, med ljudmi zopet ni naroda, ki bi bil tako divji ali neukročen, da bi vendar ne vedel, da si mora kakega boga predstavljati, dasi ne vé, kako naj si ga predstavlja.«

In Plutarh piše: »Lahko najdeš narode, ki nimajo obzidanih mest, niti hiš, niti prostorov za telovadne vaje; nimajo postav, denarja, črk in nobene pisave, toda naroda brez boga, brez molitve, brez priseg, brez verskih običajev, brez daritev, — takega naroda še nikdar ni bilo.«

Velika odkritja so izreke teh velikih mož potrdila. Le pogledjmo nekoliko okoli!

Po celej Ameriki našli so, da verujejo ljudje v bivanje božje, v »velikega duha«, verujejo tudi v nesmrtnost duše. Vsi potovalci dokazujejo jednoglasno, da vse to verujejo tudi ob zahodni Afriki;

dežele, ki je bila hudo prizadeta po zadnji regulaciji. (Tako je!)

Štajerska dežela spada med one, katerih prebivalstvo se z vso pravico pritožuje, da mora nositi krivična bremena, in to je še občutljiveje za prebivalstvo.

Kako pa se je to zgodilo? Že g. poročevalec je naglašal v svojem poročilu, da je za časa regulacije zemljiškega davka nameravala vlada stalni katastralni prinos zvišati za polovico. Naravno je torej da so se v istem smislu trudili tudi poročevalci v deželnih in okrajnih komisijah.

In to se jim je posrečilo posebno v onih deželah, kjer so hoteli hitro izvršiti delo ter določiti tarife. Druge dežele pa so čakale, da so mogle primerjati.

Med tiste deželne komisije, kjer so hitro izvršili delo, spada tudi Štajerska. Na podlagi določenih tarifov so okrajne komisije cenile. In tako se je zgodilo, da so na Štajerskem čisti dohodek zvišali od 7.653.000 gld. na 11.220.000 gld. (Čujte! Čujte!) To zvišanje je porazdeljeno na vse dele dežele. Navesti hočem le jeden vzgled. V okraju Bruck so zvišali čisti katastralni dohodek od 282.274 gld. na 576.836 gld., v okraju Felzbach od 638.147 gld. na 1.017.490 gld., v okraju Maribor od 738.809 na 1.171.896 gld. (Čujte!) Sicer so pozneje nekoliko znižali te številke, vendar pa je sedanji katastralni čisti prinos višji za več kot tri milijone od prejšnjega. Na Štajerskem so kmetje, ki sedaj plačujejo toliko davka, kakor je preje znašal čisti katastralni dohodek. To zagovarjajo, češ, da je svoj čas ob prehodu k stalnemu katastru štajerska dežela dobila nekaj olajšave. To pa še ne dokazuje, da olajšava ni bila opravičena. Ko bi danes veljalo to načelo, morale bi sedaj prevzeti večja bremena vse dežele, ki so pri regulaciji dobile olajšave. Dokazov imam premnogo, kako so v raznih deželah merili z raznim merilom. Toda ne bodem jih navajal, da ne poreče kdo, da hočem sedaj bremena zvrčati na druge dežele.

Gotovo je, da so popolnem opravičene mnoge pritožbe na Štajerskem gledé visokega zemljiškega davka. Na Štajerskem sploh ni mogoče družih zemljišč dati v najem, ko travnike, a teh je malo v primeri z njivami. Na Štajerskem ni najemnikov, kar dokazuje, da je gospodarski položaj jako težaven.

Vprašanje je, ali je mogoča za Štajersko primerna olajšava na podlagi tega zakona. To je odvisno od znižanja glavne svote zemljiškega davka (Tako je!) in od visokosti zneska, ko bi se znižal za Štajersko. In že danes moram odločno naglašati, da je znižanje za Štajersko v znesku 215.000 gld. mnogo prenizko. Gospoda moj! Prošnje, deputacije in na tisoče reklamacij pričajo, da je poljedelsko prebivalstvo na Štajerskem preobremenjeno.

V poštrev pa je treba jemati, da je glavna kultura na Štajerskem vinoreja. Ta pa je v zadnjih desetletjih tako opešala, da se komaj tretjina pridelja, kakor prejšnja leta. (Tako je!) Vzrok je ta,

zamorci trdno verujejo, da biva nek bog, na katerega dobroto trdno zaupajo, čegar moči se bojé in jo molijo, kateremu del svojega živeža darujejo — in vse to deluje pred maliki, fetiši imenovanimi. V vzhodni Afriki pa ni niti fetišev, niti duhovnikov, niti daritev. Zato pa so razni preiskovalci bili prepričani, da so vendar jedenkrat našli ljudstvo — brez vere! Res, pripoznati moramo, da stoji vera sedanjih Kafrov na kaj slabih nogah; tudi pred 300 leti Kafri niso bili drugačni. Dnevnik *Selveire* pripoveduje o tem tako-le: »Nigri prorectae aetatis negant omnino aliquid cus supernaturali; ipsi nullum discrimen norunt inter bonas et malas actiones, propterea neque praemium expectant neque supplicium timent«, ali po naše: »Stari Kafri popolnoma zanikujejo, da bi bilo kako nadnaravno bitje, ne delajo tudi nikakega razločka med dobrimi in slabimi dejanji, zato pa tudi ne pričakujejo nikakega plačila, niti se ne boje kake kazni.«

Prvi stavek je neresničen; tudi Kafri so pred 300 leti verovali v najvišje bitje, katero so imenovali »Ulhang« ali »Utixo«, t. j. »vladar« ali »prav lep«. Drugi del zgornjega stavka pa je le preveč resničen, kajti Kafri še danes ne poznajo razločka med dobrimi in slabimi dejanji; o plačilu ali kazni na onem svetu nimajo niti pojma. Tem bolj razvita pa je pri njih vera v vražarstvo, vedeževanje in prerokovanje. (Dalje sledi.)

da je že stoletja jedna in ista kultura vedno na istem zemljišču. Zemlja je slabša, izsesana, in le isti še nekaj pridelajo, ki mnogo žrtvujejo, posebno umetnih gnojil. A kmet nima denarja in dr. Kronawetterju bodi povedano, da večkrat tudi veleposelnik ne.

Upam, gospoda moja, da bodo ti razlogi nekoliko veljali in da bode visoka vlada blagohotno ozirala se na pritožbe štajerske dežele. Sicer pa bodem glasoval za predlog manjšine. (Pohvala.)

Državni zbor.

Dunaj, 29. maja.

Davčni odsek je predložil poročilo o premembi § 9. volilnega reda z dne 2. aprila 1873, oziroma 4. okt. 1882. Odsek predlaga, da dobé volilno pravico v mestih in kmečkih občinah vsi oni, ki plačujejo najmanj štiri gold. direktnega davka. Poročevalec manjšine dr. Kramar pa zahteva, da se cenzus zniža na 3 gld., ker bode pridobinski davek znižan za 28 do 35% in bi mnogi izgubili volilno pravico. Ko bi ta predlog ne obveljal, naj bi se vsprejela določba, da obdrže volilno pravico vsi sedanji volilci, kateri bodo po davčni reformi plačevali manj ko 5 gld. direktnega davka.

Posl. dr. Scheicher meni, naj bi imeli volilno pravico sploh vsi, ki plačujejo kaj direktnega davka. Dr. Lueger priporoča ta predlog, in če ne obvelja, naj se cenzus zniža na 2 gld. Poročevalec večine dr. Beer priporoča znižanje na 4 gold.

V nadrobni razpravi nasvetuje posl. dr. Tuček cenzus 3 gld. 60 kr., kolikor znaša prvi razred osebnega dohodninskega davka.

Baron Dipauli priporoča kompromis za 4 gld. Dr. Lueger naglašja, da bode mnogo volilcev zgubilo volilno pravico ter se vsled tega pridružilo soc. demokratom. Govorila sta še grof Pininski in Kramar.

Pri glasovanju je bil predlog dr. Luegerja, da vsak najmanjši direktni davek daje volilno pravico, s 159 glasovi proti 60 odklonjen, istotako njegov eventuelni predlog, da se cenzus zniža na 2 gld. Dalje je bil odklonjen s 136 proti 79 glasovom predlog manjšine, da se cenzus zniža na 3 gold., predlog Tučkov, da velja kot cenzus 3 gld. 60 kr., je bil odklonjen s 137 proti 80 glasovom. Med tem glasovanjem kliče dr. Menger: Kdor glasuje za ta predlog, izdaja nemštvo na Moravskem! Pernstorfer: Reveži! Dr. Gessmann: In ti hočejo biti zastopniki Nemcev! Velik nemir na skrajni levici.

Konečno obvelja predlog odsekov, da imajo volilno pravico, ki plačujejo 4 gld. direktnega davka.

V tretjem branji obveljajo zakonski načrti o razpregledu zemljiškodavčnega katastra, o odpisu zemljiškega davka vsled uim, o deležu dunajskega mesta od užitninskega davka, o premembi drž. volilnega reda in direktnih osebnih davkih.

Konečno prideta na vrsto nujna predloga posl. Haucka in dr. Luegerja zaradi kaznovanja dijakov povodom izjave proti ogerski tisočletnici.

Hauck graja kaznovanje dijakov, češ, da bodo dijaki imeli slabe spomine na preostro postopanje.

Dr. Lueger obžaluje, da oblastva razpuščajo dijaška društva, ker se nočejo biti z neko vrsto ljudij. Dvoboj je itak prepovedan, torej bi morala vlada biti zadovoljna, če se krščanski dijaki nočejo dvobojevati z židovskimi. Od avstrijskega ministra se sicer ne more zahtevati, da bi delal proti ogerski slavnosti, a tudi mu ni treba biti služabnik Ogorske. Sicer pa je vprašanje, ali je Arpad prišel na Ogorsko ravno pred 1000 leti. Zaradi te slavnosti so za Avstrijo postale neugodne razmere na Balkanu. Zato ni čudno, da mladi ljudje naravnost izražajo svojo nevoljo.

Naučni minister baron Gautsch odgovarja, da vlada mora skrbeti za dobre razmere nasproti ogerski državi polovici, zato bi bilo najbolje, da bi se ta stvar ne razpravljala v zbornici. Dijaki niso bili kaznovani, ker so se izrekli zoper dvoboj z židi, temveč ker so židom odrekli sploh vsako čast in jih zasramovali.

Dr. Brzorad se izjavi za nujnost, ker so nemažarski narodi proti slavnosti, ki pomenja njihovo zatiranje. V istem smislu govori dr. Hofmann. Pri glasovanju je zbornica s 75 glasovi proti 43 odklonila nujnost.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. maja.

Volitve v dunajski mestni svet so se srečno izvršile, akoravno so se židovski liberalci na vse kriplje prizadevali, da bi kolikor možno ovirali važen občinski posel. V mestnem svetu sede sedaj sami vrli antisemitski možje, in sicer poleg župana in dveh podžupanov 22 zastopnikov raznih okrajev. V prejšnjem mestnem svetu ni bil nobeden sedanjih članov, 12 jih je sedelo v bivšem občinskem svetu in pet je bilo pridelenih začasnemu vodstvu mestne uprave pod predsedstvom okrajnega komisarja dr. Friebeisa. Židovsko liberalna klika je, ker je sama tako hotela, popolnoma porazena, in ne more prikriti svoje velike jeze nad izidom včerašnjih volitev. V svoji »vsegavednosti« žje sedaj napoveduje, da novi mestni svet ne bode kos težavnim nalogam, ker bode navezan na »nesposobne« moči in — ker ni v njegovi sredi »požrtvovalnih« židovskih odbornikov. Porazena klika naj bode le potolažena in z mirnim srcem gleda v grob, kamor jo pahne v nepredolgem času dunajsko zavedno prebivalstvo.

Državni zbor ima prihodnji teden le še kake tri ali štiri seje in potem se zaključi posvetovanje do jeseni. Govori se, da se ima rešiti v teh sejah poleg več manjših predlog domovinski zakon ter predlogi gledé borznega in sladornega davka. Prihodnji terek se snidejo v konečno posvetovanje načelniki vseh klubov, koder se bode določil poslovni red za poslednji teden. Skoro gotovo pa je, da se v tem kratkem času ne reši nobena večjih predlog in se dovrši k večjemu generalna razprava o domovinskem zakonu. Res je sicer, da več strank želi definitivne rešitve važnega zakona in da bodo konservativci, člani katoliške ljudske stranke in Mladočehi si mnogo prizadevali, da se ustreže njihovi zahtevi, toda najbrže bode vse zaman in še najmanj pol leta ostane v veljavi sedanji krivični domovinski zakon. — Kvotna deputacija se je posvetovala v zadnji seji o poročilu poslanca Beera gledé ogerskega renuncija. Sklenilo se je, da se na noben način ne vsprejmo predlagane spremembe prvega nuncija gledé skupnega prinosa.

Zaplenjenje poslatiških dijet. Po poročilu nekega poljskega lista je reševalo minule teden zaplenjenih poslatiških dijet dva poljska poslancev, namreč Rutovskega in Lewickega. Šlo se je v prvi vrsti za to, je-li se smejo zarubiti samo zastale dijete, ali velja prepoved tudi za bodočnost. V soglasju s prejšnjimi enakimi razsodbami se je izreklo sodišče za veljavo eksekucije tudi v bodočnosti. — Sedaj ne preostaja nič družega, nego določba, da se dotičnima poslancema ne sme dovoliti dopust, dokler ne poravnata svojih dolgov, kajti za čas dopusta se dijete ne izplačujejo. V pojasnilo »zdravih« galiskih razmer bodi povedano, da je tožitelj imenovanih poslancev jeden njihovih tovarišev, torej tudi državnozborski poslanec. Značilno!

Nuncij Agliardi v Moskvi. Včeraj zvečer je priredil ruski car Nikolaj II. obed na čast papeževemu zastopniku in poslaniku nadškofu Agliardiju in njegovim spremljevalcem. O teku obeda samega nimamo še nikakih poročil, toda toliko pa že danes lahko rečemo, da je bil včerajšnji večer pomenljiv za pričetek zjedinenja pravoslavnih vernikov s katoliško cerkvijo, kar najbolj želi sedanji cerkveni vladar. Nuncija Agliardija je car izrecno želel imeti v svoji bližini jeden dan popreje, kakor ostale poslanike, in prvi obed, katerih bode priredil car več v teku tega in prihodnjega tedna, velja zastopniku sv. Očeta. Nuncij Agliardi je imel prvi priliko čestitati kronanemu carju in ga nagovoriti v starorimskem, cerkvenem jeziku. Nikakor toraj ni dvomiti, da so se pri ti priliki reševala zelo važna vprašanja, in je upati na nekaj vsaj delni vspeh vsestranskega prizadevanja spravoljubnega Leona XIII.

V italijanski poslanski zbornici je predložil vojni minister zakon, s katerim se določa, da morajo generali in stabni častniki, ako so bili izvoljeni za državnozborske poslance, takoj odložiti državnozborski mandat, ko prevzamejo poveljstvo v vojski. Italijanskemu vojnemu ministru so menda častniki kot poslanci ravno tako ne ljubi, kakor baronu Fejervaryju častniki budimpeštanske posadke kot poslušalci v zbornici. Poleg tega se pa vlada tudi boji, da ne bi zbornica izvedela, kaj se godi na bojnem polju.

Francija. Mélinejevo ministerstvo je sedaj srečno prebilo mirni čas. Senat in poslanska zbornica sta mirovala in torej počivala najhujša nasprotnika vsakega francoskega ministerstva. Toda ti zlati dnevi so le prenaplo potekli in z včerajšnjim dnem je napočila doba novega boja mej poslanci in vlado. Največji kamen, ob katerega se v kratkem zadeneta obe bojujoči stranki, je davčna preosnova. Radikalci in socijalisti se bodo pri vsaki priliki skušali postaviti po robu in bodo, akoravno ne povsem jedini, provzročali vladi velike preglavice. Že sedaj se napovedujejo mnogovrstne interpelacije in vlada bo moralna z vso silo in dobro pripravljena odbijati opozicijske udarce, ako bo hotela, da ji ne postanejo pogubonosni. Millerand in Bourgeois vodita vsak svojo četo na bojišče in se ne bodeta vstrašila nikakih sredstev v dosego svojega namena. Z vsakokratnim zasedanjem obeh zbornic se prične boj mej vlado in raznimi strankami, v katerem, kakor kažejo večletne skušnje, navadno podleže vsakokratno ministerstvo.

Dogodki v južni Afriki. Zadnja poročila iz Bulowayo nam znova poročajo o krvavih praskah mej tlačeniimi Matabeli in oholimi Angleži, ki hočejo z vso silo udušiti veliko nezadovoljnost mej ondotnimi Buri. Včerajšnji brzjav nam je sporočil, da so izgubili Matabeli v boju pri Insiza 200 mož in imajo v svoji sredi večje število ranjenih vojakov. Vidi se, da manjka sicer srčnim in dovolj močnim četam večjih voditeljev, mej tem ko se angleški četovodje poslužujejo vsakovrstnih zvijač, da vjamejo v zanjke zatirane, le za svoje pravice se bojujoče Matabele. Chartered Company igra ulogo pri vsaki priliki na korist oholim Angležem, ter predlaga, naj se sezidajo na vseh važnejših mestih trdnjave v ohrambo — tlačiteljev. Zlati kralj Rhodes misli le na to, kako bi utrdil svoje stališče, za vse drugo se ne briga in mu je vsejedno, akoprav njegovi podložniki lakote pomrjo. Kljub vsemu temu pa ni vseskozi varen in mu je dobro znano, da Matabeli ne bodo odjenjali popreje, dokler ne pade poslednji junak, in ker je teh še ogromno število, se njegova sebična nada ne bode tako naglo spolnila.

Cerkveni letopis.

Sijon.

(Konec.)

Pa ogledimo si današnje obrednice, turško molilnico! Prišedši na goro Sijon nam je iti izven mestnih zidov proti jugu. Vedeti je namreč treba, da južni del Sijona, ki nosi obrednico (coenaculum), ne spada več k mestu Jeruzalemu. Tako so se uresničile besede prorokove: "... Sijon bodo orali, kakor kako njivo." (Mih. III., 12.) Prišedši skozi vrata proroka Davida (Báb-en-nebi Daúd) gremo zunaj mestnega ozidja mimo armenskega svetišča „biše Kajfove“, kjer je Kristus bil v tesni ječi zaprt celo noč pred svojo smrtjo in kjer ga je Peter dvakrat zatajil, ter pridemo za kakih sto metrov hoje k skupini starih zgradb in mračnega zidovja, katera nadkriljuje nizka kupola in minaret. Za jeden frank bakšiša te pustijo derviši v notranje dvorišče in od tod se popneš po strmih stopnicah na kamenito ploščad, iz katere se odpro vrata v „gorenjo sobo“ ali gornico, kjer se je vršila zadnja večerja in prihod svetega Dahu.

Prostor je podoben krščanski cerkvi, v gotičnem slogu sezidani, ter je razdeljen na dve ladiji z dvema stebroma. Kakih 14 metrov je dolg in devet metrov širok, osvetluje ga pa troje oken na zapadni steni vzdanih. Pod jednim teh oken so napravili Mohamedanci svoj „mihrah“, t. j. dolblina za moliti, obrnjeno proti Mekki. Videti je, da je ta gotična cerkevica ostanek križarske cerkve.

Od tod se podamo po stopnicah v drugo molilnico, tihočo se obrednice. V praznem oddelku zagledaš velikansk grob iz lesa, pokrit z raznimi novimi in starimi preprogami. V pritličnem prostoru pod tem grobom je menda sličen grob. Mohamedanci menijo, da je dolnji grob Davidov, zopet drugi trdi, da je jeden Davidov, drugi pa Salomonov. Na Sijonu sta bila gotovo Davidovo mesto in kraljeva grobnica, vendar določeno ni še, kje je bil Sijon?

V dolenje prostore, kjer je menda sličen cerkve, kakor v gornici, in kjer je naš Gospod umival učencem noge, ne sme noben kristijan niti Mohamedanec (moški) iz navedenega vzroka. Ostane nam torej nič drugega, kot da se vrnemo v gornico in da premišljujemo svete dogodke našega odrešenja, ki so se tu vršili.

„Iz Sijona izide postava in beseda Gospodnja iz Jeruzalema“, tako je prerokoval Izaija II., 3. Za časa kralja Davida, ki je Sijon opeval kot „sveto goro“, katero si je Jehova izbral pred drugimi, je bilo tu središče in srce nabožnega življenja. Tu je počivala skrinja zaveze, dokler je ni Salomon slovesno prenesel v veličasten tempelj na Moriji. Tu se je novemu zakonu odprl neusahljivi vir milosti in dobrot, odkar je ono večno znamenito in tisočkrat blagoslovljeno noč naš Zveličar postavil Najsvetejši zakrament, spomin svoje ljubezni in trpljenja, apostole in njih naslednike pa za duhovne novega zakona. Tu se je obhajala prva sveta maša in obhajilo med slavospevi srečnih apostolov. Od tod se je imela razširiti sveta Kristusova cerkev med vse narode in zemlje.

Raz Sinaja je med gromom in bliskom mogočni Jehova dajal trdovratnemu Izraelu strogo postavo, raz Sijona pa je sveti Duh binkoštni dan zažgal luč nove popolne postave, ogenj ljubezni, solnce milosti. Ko rujeveč lev skoči glavav vseh apostolov, navdihnjen sv. Duha, med zbrano množico ter s prepričevalno zgovornostjo dokaže, da je križani a vsi Jezus pravi Mesija, sedeč sedaj na desnici Očetovi, ki jim je poslal sv. Duha! 3000 ljudij se preobrne tisti dan h Kristusovi cerkvi. Ti so prvenci ravnokar ustanovljene vesoljne cerkve. Binkoštni dan je torej rojstni dan katoliške cerkve ter sklepni kamen ogromni tej zgradbi, tedaj se je kraljestvo božje in delo Kristusovo popolnem dovršilo.

Prešinjani teh za človeštvo pomenljivih dogodkov, ki so se v obednici na Sijonu in krog nje vršili, se sklonimo ter klečé zahvalimo Boga in ljubelega Zveličarja za vse neprecenljive dobrote in milosti, katere nam je tu podaril, posebno pa za skrivnost vseh skrivnostij in za tu ustanovljeno katoliško mašništvo.

Ali veselje in pobožnost nam greni zopet nesrečni dvom! Je-li ta gora, kjer stojimo, res sveto-pisemski Sijon? Saj uče novejši katoliški in protestantski učenjaki, da je iskati goro sijonsko na vzhodnem griču (takozvani Moriji) in ne na zapadnem, kjer dandanes stoji obednica zadnje večerje. Riess, Klaiber, Guthe, Schoepfer, Lagrange, Zaccaria, iz kratka skoro vsa moderna šola stavlja Davidovo mesto in grobnico, Salomonovo palačo na grič Ofel blizu templja. Češ, da je David šel gori na gumno Aravne, da se je skrinja zaveze nesla iz Davidovega mesta gori v tempelj, da je bila kraljeva palača blizu tempelja in da Nehemija stavlja „stopnice mesta Davidovega“ in „Davidov grob“ blizu vrat in studenca Siloe, ki izvira izpod Ofela. Tem novotarijam se zdaj vspešno upira tisočletno sporočilo, ki govori za zapadni grič. Tudi misijonar Gatt in Francoz Soullier sta s tehtnimi razlogi odgovorila lahkoverni kritiki šoli. Soullier navaja v prid dosedanjega Sijona te-le neovrgljive točke:

1. Prostor, kateri se odmerja mestu Davidovemu na južno vzhodnem griču (Ofel), je premajhen in nikakor zadosten. Obsega namreč samo 4½ hektare, kateri nikakor ne zadostujejo za trdnjavo Jebusitov in mesto Davidovo.

2. Ako se stavlja Davidovo mesto na grič Ofel (pod Morijo), se težko ali celo nikakor ne dá razlagati nekatera mesta svetega pisma, n. pr. govoreča o spodnjem in gorenjem delu Jebusitske trdnjave.

3. Novejši hipotezi oporeka starodavno in obče poročilo, dosedaj nepretrgano. Sveti Peter omenja binkoštni praznik v svojem prvem govoru Davidov grob, ki je „pri njih“ (Dj. ap. II., 30), torej na današnjem Sijonu. Klasična priča za stari Sijon je tudi Flavij Jožef, najimenitnejši judovski zgodovinar.

Novejši čas je angleško društvo „Palestine Exploration Fund“ jelo na južni strani svetega mesta izkopavati in na tak način reševati preporno topografsko vprašanje. Mladi ameriški inženir Jones Frederik Bliss, ki obeta biti drogi Schliemannu, je odkril na južni strani precejšnji del starega zidovja, odtočen žleb (kanal) in dvoje mestnih vrat. Zastopniki nove hipoteze že vriskajo, češ, da se bo Blissu kmalu posrečilo, najti stopnice, vodeče v Davidovo mesto na Ofelu. Ali kdo nam bode porok, da bodo te stopnice res pristno Davidove? Saj je bilo na južni in vzhodni strani ob različnih časih več stopnic, vodečih v mesto. Taki dvomljivi dokazi pač ne morejo ovreči tisoč let starega judovskega in krščanskega poročila in mi menimo, da bo nazadnje starodavni Sijon (na zapadni strani mesta) zmagal in sapo zaprl vsem svojim klevetnikom.

Električna razsvetljava v Ljubljani.

Tvrška Ganz & Comp. v Budimpešti je izdala te dni po svojem inženirju A. Mayrgündterju brošurico: „Zur Frage der electrischen Beleuchtung in Laibach“, ter preplavila z njo prebivalce ljubljanskega mesta. V knjižici dokazuje pisatelj: 1. da je električna razsvetljava na podlagi istomernih tokov — za take se je občinski svet v svoji seji z dne 14. marca 1896 definitivno odločil — kvarljiva za Ljubljano; 2. da bi se bila morala občina držati prvotnega sklepa z dne 12. decembra 1894, v katerem so se priporočali izmenični toki in da so vsled tega vsi poznejši ukrepi neveljavni; 3. pa po vsej brošuri deloma odkrito, deloma mej vrsticami predbaciva elektriški enketi, oziroma njenemu poročevalcu, da je delala površno in prenapljeno ter da so bili vsi vnanji strokovnjaki, ki so svoj votum oddali za istomerne toke, pristranski in nezanesljivi. Ob kratkem: Jediní spas za ljubljansko mesto bi bil, ko bi si bilo naročilo svojo električno napravo pri mažarski firmi Ganz & Comp. na podlagi jednofaznih izmeničnih tokov, za katere ima ta tvrška patent v naši državni polovici.

Na tem prostoru se ne moremo spuščati z imenovano brošurico točko za točko v razgovor. Koliko so istinite trditve inženirja Maygründterja, bodo naši čitatelji najbolje razvideli, ako jim na kratko podamo splošno zgodovino vsega vprašanja električne razsvetljave in sicer na podlagi avtentičnih informacij.

Ko je občinski svet sklenil pečati se s proučenjem nove razsvetljave v Ljubljani in ko se je principijelno odločil za električno luč, izvolil je iz svoje srede v ta namen posebno enketo ter poklical vanjo dva strokovnjaka-fizika, namreč gimn. ravnatelja A. Senekoviča in ravnatelja strokovnih šol Iv. Šubica, potem pa dva strokovnjaka-tehnika, deželnega inženirja V. Hraskega in državnega nadinženirja Fr. Žužeka. Enketa si je za poročevalca izbrala ravnatelja A. Senekoviča, ki je kot mnogoletni profesor fizike in pripoznan veščak na elektriškem polju bil vsakemu poznavatelju razmer porok za vestno in razumno postopanje z vloženimi oferti.

Ko je enketa dobila prve projekte v roke, si je bila takoj v svesti, da bode končno odločil jedino le račun rentabilitete, kak sistem naj se vpelje v Ljubljani. Na podlagi generalnih projektov, ki se niso še spuščali v podrobnosti lokalnih ljubljanskih razmer, ni bilo mogoče izreči definitivne sodbe, je-li priporočati istomerne ali izmenične toke. Ker pa se je bližal konec zasedanja deželnega zbora in je bilo treba predložiti motivirano prošnjo za primerno posojilo, se je enketa pogojno odločila za sistem izmeničnih tokov. V onem času je bilo to jedino mogoče, kajti vprašanje, je-li porabiti vodno moč pri Trbojah ali pa parno si o na lici mesta, ni bilo še definitivno rešeno; ozamlje, kamor naj sega elektriški tok, še ni končno dognано in rentabiliteta jednega ali drugega sistema v podrobnostih deloma še neznana — naravno je torej, da je enketa priporočala oni sistem, ki omogočuje poljubne oddaljenosti, namreč sistem izmeničnih tokov, ki obsega nekako vse razne slučaje električne razsvetljave. Izrecno pa je enketa povdarjala in zavzemala stališče, da si pridrži pravico, predlagati drugi sistem, ko dobi podrobne načrte in zasliši še druge zvedence, kajti za Ljubljano sta oba sistema tehnično jednake veljave in možnosti. Dokaz temu je tudi to, da je po enketi inšpicirani poročevalec v deželnem zboru, poslanec Ivan Hribar, v zbornici izrecno naglašal, da se študira še vprašanje akumulatorjev in da je ta stvar deloma še odprta in negotna.

Tu omenjamo, da se je dotični sklep občinskega sveta takoj naznanil konkurenčnim firmam s povabilom, da naj izdelajo podrobne načrte. — Tvrška Ganz & Comp. je na to hitro objavila v strokovnih listih notice, da je občinski svet njej izročil zgradbo električne razsvetljave v Ljubljani. To je bil prvi prozorni maneuver imenovane tvrdke, osiguriti si z vsemi mogočimi sredstvi dobavo električnih del; z ozirom na fakične razmere je bil tedaj celo župan prisiljen, poslati dotičnim listom popravek, da je trditev firme Ganz & Comp. neistinita.

(Konec sledi.)

Tedenski koledar.

Nedelja, 21. maja: 1. pobink. evang. Meni je dana vsa oblast. Mat. 28. Sv. Trojica. Ponedeljek, 1. jun.: Invencij m. Torek, 2. jun.:

Marcelin in drug. m. m. Sreda, 3. jun.: Klotilda kralj. Četrtek, 4. jun.: Sv. Rešnje Telo. Petek, 5. jun.: Bonifacij šk. m. Sobota, 6. jun.: Norbert šk. — Lunin spremen: Zadnji krajec 3. ob 9. u. 0 m. zjutraj. — Solnce izide 1. jun. ob 4. u. 19 m.; zaide ob 7. u. 38 m. — Dan zraste v juniju do 21. za 16 m. in se skrči do 30. za 3 m.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. maja.

(Stolna procesija sv. Telesa dan.) Zaradi izrednih razmer stolna procesija sv. Telesa dan tudi letos ne pojde po sicer običajni poti, ampak se bode pomikala, ako bo vreme ugodno, nastopno: Iz stolne cerkve izide ob navadni uri ter gre izpred škofije na Valvazorjev trg, kjer bo pred Perdanovo hišo prvi blagoslov; od tod se pomika skozi Vodnikove ulice, šolski drevored čez frančiškanski most na Marijin trg, kjer bode pred frančiškansko cerkvijo drugi blagoslov; dalje gre skozi Gledališke ulice po severni strani Kongresnega trga, mimo kazine k uršulinski cerkvi, kjer bode tretji blagoslov; od tod se zavije po južni strani Kongresnega trga mimo deželnega dvorca skozi Gosposke ulice, čez Turjaški trg, skozi Čevljarske ulice, čez Prešernov trg in Hradeckijev most, pod Trančo na Mestni trg, kjer bo pred mestno hišo četrti blagoslov in odkoder se vrne sprevod zopet nazaj v stolnico.

(Promocija.) Prihodnji torek bode na dunajskem vseučilišču doktorjem prava promoviran naš rojak gospod Peter Bleiweis iz Naklega. Čestitamo!

(Na Selih pri Ljubljani) je udarila okoli 11. ure po noči strela posestniku Židauu, po domače Ahčinu, h št. 8 v kozolec ter ga vžgala. Pogorelo je 16 štantov do tla. — Sploh je bila v Ljubljani in okolici sinoči okoli 11. ure velika nevihta, spremljana z gromenjem in treskanjem. Dal Bog, da bi ne bilo treba poročati o toči ali kakih drugih nesrečah.

(Iz Ajdovščine) 28. maja. Naša predilnica je dobila po požaru novo lice, nove stroje in sedaj hočejo še za boljšo plačo dobiti nove delavne moči. To bi ne bilo še tako napačno, ko bi se ravno nove moči ne iskale iz tujine, iz Nemčije. Tkalci (spinner) so še precej dobro plačani, zaslužijo nad en goldinar na dan in to ravno naj se nakloni tujcem ne domačinom. Ze toliko let obstoji ajdovska predilnica in vedno je dobro shajala z domačini. Da še več. Čujemo, da druge tvornice imajo mnogo izdelanega blaga v zalogi, ki še le čaka kupca, a naša je še vsa leta komaj zadovoljevala mnogobrojnim naročilom. In povdarjamo še enkrat: na takem glasu je bila, ko so opravljali vse posle izvzemši vodje in njegovega namestnika le domačini. Sedaj to ne ugaja, boljše plačilo, ki ga ima tkalec pri dolgem stroju, naj se odda tujcu. Mislite si lahko, kako je to razgrelo dosedajne delavce. Danes so opustili vsi tkalci delo in ker so se bali kakih izgredov, sklicali so iz kranjske in goriške strani žandarje, ki naj bi vsaki nered z orožjem zabranili. Kdor pozna naše delavce, ve, da bo iskal postavne pomoči, a sile sam ne bo delal. Zato smo šli brez skrbi k počitku, naj čujejo žandarji ali ne. Naše mnenje je: Delavec, ki ima tu svojo hišico, ki preživi svojo družino z denarjem, ki ga že toliko let dobiva v tovarni, delavec, ki je že nekaj let na svojem mestu si štel v čast in ponos, da je solidno izdeloval robo, s katero so bili kupci zadovoljni, bode se tudi za naprej trudil, da ohrani podvzetju, katero ga živi, in sebi dobro ime. Toliko stanovskega ponosa moramo pač prisoditi tudi delavcu. Le en zgled! Prav iz novejšega časa nam dogodek pojasnuje, da delavec je v svojem rojstnem kraju najbolji na svojem mestu. Pretečeno leto poskušal je neki tukajšnji tovarnar s tujimi delavci. Došli so iz Italije. Bili so mogočni v besedi, obetali, da prekose v tedenskem izdelku domačine vsaj za tretjino. Tovarnar jim je šel na limanice, a v par tednih je spoznal v svojo občutno škodo, da je bil prevarjen. Treba je bilo prenarediti notrajno opravilo, kar ni bilo brez stroškov, in niso presegli domačih delavcev, temveč še daleč zaostali za njimi in kar so robe zgotovili, so jim kupci kot nerabno vrnili. Naglo je tovarnar tujce odslovil, da se je obvaroval še večje zgube. To je najnovejši faktum, katerega naj bi tudi predilnica dobro premislila, preden stavi prevratni korak. Domači delavci so predilnico povzdignili, da je že vrsto let prospevala, gotovo ne na škodo delničarjem, domačini jo bodo tudi ohranili na tem slovesu. Za vsako boljšo plačo pa iskati

tujca, draži domačega delavca, kateremu se s tem vsako upanje jemlje, da bi katerikrat prišel na kako boljše mesto. Tudi tujci, ki se na mesece menjavajo, in se ne privadijo tako naglo stroju, gotovo ne bodo tako vestno in solidno izdelovali, kakor pa domačin, ki je že v zgodni mladosti od 14. leta naprej nastavljen v zavodu, katerega ne misli in tudi ne more kar tako zapustiti. Gospoda, umejte čas in ne kličite si na glavo socialne demokracije, kateri s takim postopanjem na široko odpirate vrata!

(Maša na Rožniku.) „Katoliška družba“ ima prihodnji torek 2. junija 1896 na Rožniku sv. mašo za žive in umrle družbenike zjutraj ob petih z darovanjem za uboge podpirane od Vincencijeve družbe.

(Obrtno-nadaljevalna šola.) Iz Št. Vida nad Ljubljano: Krasne sadove mladega drevesca, komaj dve leti starega, nudila se nam je prilika gledati in občudovati minule binkoštno praznike. Vodstvo naše obrtno-nadaljevalne šole napravilo je namreč razstavo risarskih izdelkov v navlašč za to prav okusno okrašeni sobi četrtega razreda. Vedeli smo, da vspeva mladi zavod pri taki iskrenosti in pridnosti naših gospodov učiteljev, a da se bo oko naše radovalo v tako kratkem času nad tako lepimi vspehi te za naš kraj jako koristne šole, nismo pričakovali. Razloženi so bili fino izvršeni jako pregledno izdelki posamnih učencev. Ob jedni strani šolske sobe in ob sredi I. letnik (poučeval gospod Jaklič): geometrično-konstruktorsko prostoročno risanje. Ob drugi steni projekcijsko risanje, ob tretji steni in na sredi strokovno risanje, in sicer: mizarstvo, kamnosekarstvo, kovaštvo, ključavničarstvo, kleparstvo, krojaštvo (poučeval gospod Alb. Sitsch). Na stotine domačinov prišlo je gledat lepe izdelke, razstavo so prišli ogledat tudi nekateri strokovnjaki iz Ljubljane ter se jako pohvalno o nji izrekli. Naj dostavimo, da se je naša obrtno-nadaljevalna šola otvorila 1. januarja 1894, in sicer pripravljalni tečaj in prvi tečaj, drugi tečaj pa se je otvoril leta 1895. Učencev v pripravljalnem, prvem in drugem tečaju v letu 1895/96 je bilo 126. — Bog daj tudi v prihodnje svoj blagoslov.

(Iz Idrije) 29. maja: Bolezen se je zopet k nam prigrasila. Hudo mučijo otroke pred vsem ruske (ošpice), napadla je pa tudi že več otrok vratna bolezen in škrlatinka. Četrtri del učencev dan na dan pogrešajo učitelji. Sicer je pa pouk reden še vedno. 28. majnika je umrla 14 letna učenka Marija Kos. Dobila je vratno bolezen, nekoliko okrevala, pritislila pa je nova bolezen in jo tudi spravila. To je jedna izmed prvih žrtev, Bog daj, da tudi zadnja! Rajnka sicer ni bila plemenitega rodu — preprostega rudarja hči, dičila pa jo je dragocenejša plemenitost, ki lahko tudi revnega: bila je plemenitega srca. Vzglede poslušnosti in ljubezni do starišev, marljivosti v učenju, potrpežljivosti v bolezni in pobožnosti bila je vse dni. Ko je gospod katehet letos priporočil doslej skoro neznano Alojzijevo pobožnost, bila je med prvimi, da bi jo opravljala. Pričela jo je tu na svetu, trdno upamo, da jo sedaj ob strani svetega Alojzija nadaljuje v nebesih. »O kako lep je čist rod v svetlobi (svoje čednosti); njegov spomin je večni.« Te besede naj tolažijo užaljene stariše.

(Iz Zagorja) V nedeljo je priredilo naše vrlo katol. delav. društvo veseloigro »Snegulčica in škratje« v korist društvenih bolnikov. Igra sama na sebi je občinstvu uže znana. Kraljica ukaže umoriti svojo pastorko Snegulčico, ker jo slednja visoko nadkriljuje bodisi gledé lepote, bodisi gledé drugih lastnosti. Vsled tega pobegne Snegulčica v tuje neznane kraje, kjer naleti na škrate, ki jo z veseljem sprejmó v svoje varstvo. Kraljica jo zalezuje, utihotapi se do nje kot prodajalka ter jo zastrupi v laseh, a vračujoči se škratje jo kmalu rešijo. Prikrade se v drugič kot sadjarica, ter jej podari otrovano jabolko, vsled česar zopet omaga v nezavest. Nekoliko dni pozneje jo zopet reši prišli kraljevič Zlatodolski v navzočnosti škratov odstranivši zastrupljeni jabolčni krhelj. Vsi se napoté h kraljici na dvor, kjer jej Zlatodolski prizanese le vsled goreče prošnje Snegulčine, češ, »hudo se s hudim nikdar povračevati ne sme.« — O igralcih samih izreči nam je zopet popolno pohvalo in priznanje. To velja vzlasti Snegulčici, ki je nastopila prvič, a svojo ulogo izbornu izvajala. O kraljici in dvorjanki je Slovenec uže večkrat poročal prav laskavo; isto velja tudi sedaj.

Posebno so se nam prikupili živahni in okusno maskirani škratje, na čelu jim voditelj Voj sè svojim krepkim glasom in neustrašnim nastopom. Nasprotnike naše zelo peče, da pripravi društvo svojim udom včasih kako veselo in poučno razvedrilo, za kar gre vsa čast požrtvovalni gospej Milačevi in Mihelčičevej star. — In to svojo zavist kažejo naši izobraženi in neizobraženi nasprotniki s tem, da javno smešijo naše igralce posebno za društvo navdušene mladenče. A ti jim povračujejo njih zavist s tem, da vedno zavedneje in krepkeje nastopajo v veselje celega društva. — Igra se bode ponavljala 31. maja in 21. junija.

(S tukajšnjega protestantskega pastorišča) se zadnji čas pridno širijo mej šolsko mladino štiri-stranski lističi s podobnicami in tendencijsnimi povesticami. Za danes samo opozarjamo stariše, naj pazijo na svoje otroke, naj se večkrat prepričajo, kaj prinese domov in kaj beró. Lističi imajo naslov: »Veselo poročilo za otroke.«

(Tombolo) je dovolilo ministerstvo kmetijski podružnici v Godoviču z 2000 srečkami po 10 kr.; dobiček se porabi v podružnične namene.

(Izpred porotnega sodišča.) Metljar Al. Berti, ki je 1. maja 16krat z nožem ranil dekle Alojzijo Zagar zaradi ljubosumnosti, je bil obsojen na 3 in pol leta hude ječe. — Dninarica Marija Eržen iz Zirov, ki je našla hranilno knjižico Jos. Čadeža in denar deloma za-se porabila, je bila obsojena na šest mesecev.

* * *

(Koroške novice.) Na več krajih so bili zadnji čas požari, pouzročeni po otrocih. V Dragožičah blizu Podgore v Rožu pogorela so vsa pohištva trem kmetom. Zažgali so otroci, ki so se igrali z neko patrono na stelji. Patrona se jim je sprožila in nastal silen požar. — Na binkoštno nedeljo popoldne pogorelo je v Bučinjavesi blizu Pokrč 10 poslopij. Škoda je ogromna. Vnela se je nako-pičena stelja pri hlevu in povzročila veliko škodo. — 240 dunajskih pevcev je napravilo v zadnjih praznikih izlet v Beljak. — Novi požarni brambiti sta se ustanovili v Blačah pod Beljakom in v Št. Lipšu. — Ljubi naš »bauernbund« bode rogovilil prihodnjo nedeljo, dné 31. maja v Milstatu na Zgor. Koroškem. Med Nemce prosta mu pot, a Slovence naj le pušča pri miru!

(Birma v Celovcu.) Poroča se nam: O binkoštnih praznikih je bilo tú birmanih 1170 otrok, in sicer v nedeljo 636, v ponedeljek 534. — Nek 9 letni fant je zbolel na smrt in pripravili so ga, da je sprejel sv. popotnico. Mil. g. knezoškofu se je sporočilo, da še ni birman. Na binkoštno soboto, pred šmarnicami podal se je zató preč. vladika k revnemu fantu v ubogo stanovanje ter mu podelil sv. birmo. Kolika radost zbog tega v revni družini! — Ob svoji letošnji vizitaciji po Koroškem je mil. g. knezoškof dr. J. Kahn doslej birmoval 2585 otrok.

(Iz celovške škofije.) Prezentovani so: na župnijo Guštanj čg. V. Valeš, provizor v Vovbrah; na župnijo Goding tamošnji provizor čg. Drag. Rous; na župnijo Št. Jur ob Št. Vidu čg. Jan. Konrady, mestni kaplan v Celovcu. — Nove orglje so dobili v Timenici. Izdelala jih je tvrdka Hopferwieser v Gradcu za 1200 gld.

* * *

(Na Trsatu) videti so bili na binkoštno praznike lepi prizori, ki pričajo, da v srečju naroda še vedno tli iskra žive vere in da se začenja v plamen razvijati. Slabo vreme oviralo je nekoliko prvi dan obilniši prihod romarjev, a toliko obilniši je bil obisk drugi praznik. Starodavna navada je, da dojde isti dan iz treh župnij z Grobniščiine obljubljen procesija, ki je bila letos mnogo obilniša nego druga leta. Nenavaden prizor pa je bil v ponedeljek v jutro. Sprožila se je misel v Reki, da bi napravili zdaj v Marijinem mesecu posebno procesijo na Trsat in poklonili Mariji lepo srce z imeni vdeležencev. Naroda vdeležilo se je res mnogo, na tisoče. — Kakor so prišli, tako so se vrnili tudi v procesiji, proseč Kraljico nebes zlasti za vzdržanje in množenje sv. vere in za sv. Očeta v Rimu, kamor so tudi telegrafično o slavnosti sporočili ter dobili lep odgovor z blagoslovom. Navzlic inace za cerkev neugodnim razmeram v mestu, nahaja se še tolažbe in upanja, da se duh krščanski ne da tako lahko vničiti. Veselo je čuti, da se v mestu narod tudi iz boljih stanov rad vdeležuje Marijinih pobožnosti, ki se opravljajo v cerkvi marljivih oo. Kapucinov in v cerkvi sv. Jeronima t. j. v neke danji Augustinijanski cerkvi. — Nenavadno velika vdeležba na-

roda opazila se je letos tudi pri navadni procesiji iz župne cerkve k cerkvi sv. križa na dan vnebohoda. Kar se pa sploh trsaškega svetišča tiče, pomnožilo se je zlasti od praznovanja šeststoletnice število romarjev za več tisoč na leto, kakor vsaj sv. obhajila pričajo.

(Med maturo se vstrelil.) V Budimpešti so imeli zadnje dni na protestantskem gimnaziju maturo. Mej izpraševanjem se je umaknil iz šolske sobe osmošolec Ludvik Jamnický ter se na stranišču vstrelil. Kroglja je obtičala na desni strani mej rebri. Rana ni smrtno nevarna in zdravniki upajo, da rešijo dijaka, ki je imel tudi pri tem „smolo“. Čudni ti ogerski maturantje, tako so zreli, da nosijo revolver seboj k maturi, a tako nedozoreli, da celo pred zrelostnim izpitom beže — v smrt!

(Ogerska razstava — fiasco.) Že sedaj se kaže, da napravijo Mažari s svojo tisočletno spominsko razstavo strašansko fiasco. Dohodki razstave ne bodo v nobeni primeri s stroški. Tudi v binkoštnih praznikih je bilo jako malo obiskovalcev. Gostilničarji in trgovci tožijo o slabih zasluhkih. — Baharija se bo sama ujedla.

(Semnji po Slovenskem od 1.—6. junija.) Na Kranjskem: 1. v Tržiši, pri sv. Trojici, na Vrhniku, St. Jerneju, v Osilnici, Slapu; 2. na Vačah, Svirci, Motniku, Črnomlju; 6. v Vinici. — Na Slov. Štajerskem: 1. na Rečici, pri sv. Jurji; 4. v Slov. Bistrici, za živino; 6. v Gorenji Ponikvi. — Na Primorskem: 1. v Grobniku, Vidmu.

Društva.

(Slovensko katoliško delavsko pevsko društvo „Zvon“) ima prihodnji ponedeljek dne 1. junija, ob 8. uri zvečer v prostorih slovenskega katoliškega delavskega društva svoj ustanovni shod, h kateremu se vabijo vsi prijatelji delavcev-pevcev.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je imela svojo 92. vodstveno sejo dne 26. majnika v pisarni „Slovenske Matice“. — Začetek ob 1/3. uri popoldne. Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), Anton Koblar (blagajnik), Ivan Murnik, Luka Svetec (podpredsednik), dr. Ivan Svetina, Andrej Zamejic in Anton Zlogar (tajnik). Svojo odsotnost je opravičil Gregor Einspieler. Sprejeli so se razni predlogi glede družbinih šolskih zavodov, uredile nekatere notranje zadeve, storili pripravljalni koraki za veliko skupščino in podelile so se nekatere podpore ter rešile došle prošnje. Gmotno družbino stanje pa radi Velikovec in Trsta nikakor ni dovoljno. Družba se torej priporoča demolijskemu požrtvovanju slov. občinstva. — Konec seje ob 6. uri zvečer.

(Družbi svet. Cirila in Metoda v Ljubljani) sta zadnji teden darovala: g. prof. I. Vidmar v Ljubljani, 50 kr. in gosp. župnik Al. Bobek v Godoviču, 2 gld. — Da bi družba dobro izhajala, prejemati bi morala na teden po 300 gld. Kaj bo? Ali družba ni več potrebna Slovincem?

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

(„Katoliško politično-bralno društvo“ v Podgori) priredi s sodelovanjem „Goriškega Sokola“ veselico v društveni dvorani prihodnjo nedeljo 31. maja 1896. ob pol 5. popoldne. Spored bo obsegal: petje, tamburanje in veselo igro „Muteč“. Tiskani sporedi se bodo delili pri vходу. Vstopnina: za osebo 20 kr., sedež 10 kr. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Telegrami.

Dunaj, 30. maja. Cesar je odpotoval danes k otvoritvi delegacij. Včeraj so odpotovali ministri Badeni, Goluhovski in Krieghammer.

Dunaj, 30. maja. Naučni minister baron Gautsch se je podal v Karlove vare, koder ostane 3 tedne.

Brno, 30. maja. Včeraj zvečer se je mej Gayo in Bizencem utrgal oblak, ki je preplaval celo okolico. Škoda znaša jeden milijon. Promet mej Gayo-Vessely in Bizenc-Pisek je pretrgan.

Budimpešta, 30. maja. V poslanski zbornici se je včeraj pričela razprava o načrtu zakona o razsodbah pri volitvah državnih poslancev. Večina govornikov je priporočala vsprejem vladne predloge. Posl. Polonyi izjavi v ime Ugronove frakcije, da glasuje za vladno predlogo, ako se vlada odloči za splošno volilno pravico.

Budimpešta, 30. maja. Mej poslanci je razširjena govorica, da Banffy kmalu od-

stopi, ker je avstrijski vladi na Dunaju obljubil, da izposluje pri svoji stranki višjo kvotno svoto, a tega ne more doseči, ker so tudi mnogi liberalni ogerski poslanci za dosedanje kvotno razmerje.

Pariz, 30. maja. „Agence Havas“ poroča iz Carigrada, da so se velemoči sporazumele s sultanom gledé skupne akcije na Kreti. Ta vest je v neznatni meri pomirila razburjene duhove.

Rim, 30. maja. V včerajšnji seji poslanske zbornice je izjavil zunanji minister, da so se razmere na Kreti zdatno izboljšale in da je italijanska ladija dospela v kretansko vodovje.

Rim, 30. maja. „Agenzia Stefani“ poroča iz Kaneje: Položaj je nespremenjen; oborožene mohamedanske čete požigajo in ropajo v okolici.

Amsterdam, 30. maja. Druga zbornica je z 62 proti 36 glasovom vsprejela prvi člen volilnega zakona, s katerim se razširi volilna pravica.

Proti hripavosti

učinkujoče, kašelj omehčujoče, sliz razkrajajoče sredstvo je prsni sirup lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), kateri se uporablja prav uspešno. — Cena steklenici 35 kr. 12 stekl. gld. 3-80. 123 (50—15) 3

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoni in franko.

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najboljše lužne
KISELINE
najboljše mizne in osve-
v. žujoče pijače, 10 23
preiskušene pri kašlju, vratnih boleznih,
želodčnem in mehurnem kataru.
Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

Umrli so:

27. maja. Mihael Kastner, trgovec in posestnik, 75 1/2 leta, Dvorni trg 1, kap.

V deželni bolnišnici v Vodmatu:

23. maja. Neža Maček, vdova bajtarica, 69 let, ostarelost.

24. maja. Marija Krapež samska natakarica, 22 let, jetika.

26. maja. Henrik Jesih, občinska sirota, 14 let, peritonitis tuberculosa. Anton Krašovec, samski ubožec, 57 let, pljučnica, črevesni katar.

27. maja. Jakob Zupan, samski ubožec, 63 let, pyelocystis, pyaemia chron. Antonija Ključevšek, samska gostija, 59 let, apoplexia.

28. maja. Pavel Smolč, samski bajtarjev sin, 28 let, pleuropneumonia. Jakob Knobel, samski gostič, 68 let, emphysema.

Tujci.

28. maja.

Pri **Slonu**: Kautok, Eibuschitz, Bruaner, Krause, Lunzer, Guttmann z Dunaja. — Valenčič iz Trnovega. — Dettelbach iz Grada. — Strasschitz, Verudajm, Inos iz Budimpešte. — Fischer iz Toplice. — Devetak iz Kobarida. — Walland iz Oplotnice. — Toscano iz Trnova. — Sellak iz Kočevja. — Ferrari iz Branzoll-a. — Wiener iz Dubrovnika. — Sauerbrunn iz Dugarese.

Pri **Maliču**: Kunwald, Rainer, Wellal, Breth, Ziska in Brückner z Dunaja. — Innerebner iz Bolzana. — Pirnat iz Zatičine. — Pučnik iz Kranja.

Pri **bavarskem dvoru**: Javornik iz Žalne. — Lackner z Dunaja. — Battistella iz Trsta.

Pri **avstrijskem caru**: Votie iz Postojne.

Pri **Lloyd**: Selaek iz Kočevja. — Dubliner iz Solno-grada. — Rausch iz Zagreba.

Pri **južnem kolodvoru**: Roman z Dunaja. — Golješek iz Gorice.

Tržne cene v Ljubljani

dne 30. maja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 90	Špeh povojen, kgr.	64
Rež,	8 80	Surovo maslo,	72
Ječmen,	6 —	Jajce, jedno	2
Oves,	7 —	Mleko, liter	10
Ajda,	7 50	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	6 60	Telečje	62
Koruza,	5 50	Svinjsko	66
Krompir,	3 —	Kostrunovo	49
Leča, hktl.	11 —	Piščanec	58
Grah,	10 —	Golob	18
Fižol,	10 —	Seno, 100 kgr.	2 34
Maslo, kgr.	90	Slama, 100	2 25
Mast,	70	Drva trda, 4 kub.m.	6 20
Špeh svež,	64	„ mehka, 4 „	4 60

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera-tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
29	9. zvečer	729 8	18-9	sl. sever	skoro obl.	
30	7. zjutraj	730 4	13 9	sl. jug	oblačno	24 2
	2. popol.	730 6	19-6	sr. jvzh.	oblačno	
Srednja včerajšnja temperatura 18-8° in za 31° nad normalom.						

405 1-1

Vsem prijateljem in znancem naznanja podpisani, da je Vsegamogočnemu dopadlo iz mučnega trpljenja v boljše življenje poklicati čast. gospoda

Ivana Strnad-a

župnika v Knežaku

dne 29. maja ob 1/2. uri popoldne, previdenega večkrat s sv. zakramenti.

Pogreb bude v nedeljo, dne 31. t. m., popoldne ob 5. uri.

Sv. maše se bodo brale v ponedeljek.

Knežak, dne 29. maja 1896.

Edvard Kosobud,
kapelan.

Avgust Mate

čevlarski mojster

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27

priporoča se prečistiti duhovščini in slav. občinstvu v naklonitev naročil na vsakovrstna

obuvala

zagotavljajoč dobro delo iz trpežnega blaga po možno nizki ceni. 406 10-1

Trgovsk pomočnik,

špecerist, večš slovensčine in nemščine, želi svojo dosedanje službo v kakaj večji trgovini premeniti.

Ponudbe blagovolijo naj se pošiljati pod „Ljubljana 60“ na upravnistvo tega lista. 398 3-2

J. Bendik-ova

v Št. Valentinu na Nižjeavstrijskem

maščoba za
mazanje in likanje

je najboljšo sredstvo
za ohranjenje usnja

in se dobiva

v Ljubljani

le pri trdki

Karol Weber

v Špitalskih ulicah.

Pred ponarejanji svari se sl. občinstvo. 112 25-10

Prijatelji slovenske akad. mladine, naročujte se na

„ZORO“

ki je glasilo slov. katol. akadem. dijaštva.

Cena: Za nedijake 80 kr., za dijak 50 kr.

Upravnik: Pavel Marija Valjavec, stud. iur., Dunaj, V., Matzleinsdorferstrasse 76, III, 31.

Ne tratite tuje bobove kave,
ki nima nič redilnega!

Kdor pa vzame 2/3 prave

Kneippove
sladne kave,

a v rudečih zavitkih

s tu pristavljeno varstveno znamko, in 1/3 prave 145 24-9

Oelz-ove kave,

dobi odlično, redilno in dober kup kavino pijačo.

Na prodaj je povsod. 23 12-4

Priporočilna naznanila domačih konservativnih obrtnikov in trgovcev, katera naj cenj. naši naročniki in čitatelji „Slovenca“ blagovolijo uvaževati.

Odlikovana
sta bila na svetovnih razstavah
z diplomo in svetinjo
v Bruselju (Belgija) 1888. l.
na Dunaju 1892. l.

Brata Zupan
izdelovatelja orgelj v Kamnigoric (Gorenjsko)
priporočata se prečast. duhovščini in cerkvenim oskrbništvom v izvrševanje
novih cerkvenih orgelj
in vsakovrstnih poprav.

Od leta 1880. do leta 1895. sta
izdelala **55 novih orgelj**
in izvršila nad **200 poprav.**
Priporočilna pisma
najboljših veščakov so
na razpolago.

Matija Horvat
čevljarški mojster v Ljubljani, sv. Petra cesta 32
priporoča se prečast. duhovščini in sl. občinstvu
v naročanja raznovrstnega
obuvala
katera izvršuje cenó, pošitno, iz zanesljivega blaga
od najpreprostejših do najfinišne oblike.

IVAN JAK
v LJUBLJANI, Dunajska cesta 13.
Zaloga šivalnih strojev in
Ceniki zastoj pristrojev za vozarenje.
in franko.

HENRIK ZADNIKAR
izdelovatelj cerkvene posode v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 17.
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo zalogo
cerkvene posode, svečnikov, lestencev,
svetilnic, kadilnic itd. v raznem slogu izvršenih.
Vseprejma tudi naročila na rove predmete ter pre-
navlja stare, obrabljene. Delo pošitno iz zanesljive
kovine po nizki ceni.

Ivan Kregar
izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode
v Ljubljani, Poljanska cesta
št. 8, pol. Alojzijevega
priporoča se prečastiti duhovščini, cer-
kvenim predstojništvom in dobrotnikom v
najnatannejše izdelovanje
**monštranc, ciborijev, ke-
lihov, tabernakeljev,
svečnikov, lestencev,
križev** itd.
iz najboljših kovin po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

Franjo Toman
podobar in pozlata, Križevniški trg 1, Ljubljana
se priporoča preč. duhovščini za izde-
lovanje cerkvenih in sobnih del po nizki
ceni in priznani natančni izvršitvi. V za-
logi ima sv. razpela, okvire (Goldleisten),
slike, cefe, kroglice za vrvi itd.
J. Kopac,
svečar v Gorici, Solkanska cesta 9.
priporoča prečastiti duhovščini ter slav-
nemu občinstvu pristne
čebelno-voščene sveče
kg. po 2 gl. 45 kr.
Za pristnost jamči s svoto
1000 kron.
Pošiljatec franko za naročila v Avstro-
Ogerski monarhiji.

Zajamčeno pristne čebelno-voščene
sveče, voščene zvitzke in med priporoča
preč. duhovščini in sl. občinstvu
OROSLAV DOLENEC
svečar in leotar, trgovina z medom in voskom
v Ljubljani, Gledališne ulice št. 10.
Dobiva se tudi med v satovji, pitaneč
in medenina prav po nizki ceni. Zaloga
in prodaja izvrstnega brinja in brinjevoč,
medenega žganja, lastnega izdelka. Ku-
pne med v panjih, sodčkih, pa tudi vosek
in suho satovje.
Drag. Matkovič
brivec in vljasuljar
v Ljubljani, Stolni trg št. 11
se priporoča v najnatannejše izvrševanje
vseh v brivsko in vljasuljarsko obrt
spadajočih del. Postrežba je uljudna in
vsestranski pozorna.

Največja in najcenejša
tvornica stolov in klopj
za gostilne, kavarne, stanovanja, sprehajališča,
vrtove, kopelišča, zavode itd. itd.
Andreja Boucona
v Ljubljani,
Dunajska cesta 7. II. dvorišče
iz tega lesa, politiran v orehovi
barvi,
velja samo
1 goldinar.

BRATA EBERL, črkoslikarja
tovarna oljnatih barv, firnežev in lakov
v Ljubljani za frančiškansko cerkvičo.
Mojstra pleskarja c. kr. državnega c. kr.
priv. južne železnice priporočata se preč.
duhovščini in sl. občinstvu v vsa v r'ujino
široko vsiljavajoča se dela v mrti in na
deželi. D'lo iz n'jela povsem vzgledno
po najnižji ceni. Prekupeem priporočata
oljnathe barve v ploščevinastih posicah.
Največja zaloga karbolineja, maslobe za
konjska kopita in usnj.

Pečar **IVAN URAN** Pečar
Ljubljana, Gradišče št. 8, Igriške ulice št. 3
priporoča p. n. čast. občinstvu svojo ve-
liko zalogo
pečij, glinastih snovij, štedilnikov itd.
in vseh v to stroko spadajočih del po
nizkih cenah.

Brata Appe
izdelovatelja lončenih pečij
v Kandiji pri Novem mestu
(na Dolenjskem) in vseh v
njih stroko
spadajočih
trpežno v ognji iz-
delanih predmetov po
prav nizki ceni. — Zaloga
v Ljubljani je v Židovskulici,
zastopnik g. Kališ na Prešer-
novem trgu.

LUKA VILHAR urar
v LJUBLJANI
Vodnikove ulice 4 poleg Katol. tiskarne
priporoča svojo zalogo
ziatih in srebrnih
žepnih ur,
nihalnih, stenskih
in ur budilnic
po najnižjih cenah.
Poprave izvršuje natančno in točno.

Alojzij Zorman
trgovina z moko
v Ljubljani, Florjanske ulice št. 7
priporoča vsakovrstno moko po različni
ceni, otrobe, keruzo in karuzno moko.
Prodaja na drobno in čebelo ter zago-
tevila vseh vrst o postrežbo.

JERNEJ ČERMEJ
trgovina z južnim sadjem in zelenjadj
v Ljubljani, Semenišče (za vodo)
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
svojo bogato zalogo vsega v
gospodinjstvu spadajočega blaga
po najnižji ceni.

Zaloga raznih orodja in kirurških instrumentov
Ljubljana Stari trg 6. **Alojzij Vanino** Ljubljana
Valvarorjev trg 4
priporoča prečastiti duhovščini in slav-
nemu občinstvu nože, škarje, britve
itd. iz najboljšega jekla po nizki ceni. —
Brušenje in poprave izvršuje točno.

Franjo Bončar
pleskarski mojster, v Ljubljani, Rimska cesta 9
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v mestu in na deželi v vsa v ple-
skarsko obrt spadajoča dela, osobito pri
novih stavbah, katera izvršuje zanesljivo
in cenó. Prenavlja tudi obrabljene predmete.

Josip Rebek preje Ahčin
ključavničar
v Ljubljani, Francovo nabrežje št. 13
priporoča se preč. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in p. n. občinstvu v vsako-
vrstna stavbinska ključarska dela
izdeluje trpežno in delava štedilna ognjišča,
ima v zalogi kljue in aluminija. Posebej
se se priporoča v izdelovanje cerkvenih
spominikov in nagrobnih ograj. Zaloga in
napeljevanje hišnih telegrafov in telefonov.
Dela trpežno in natančno, cene nizke.

Na najnovejši način umetne
zobe in zobovja
ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja
plombovanja in vse zobne ope-
racije, — odstranjuje zobne bole-
čine z usmrtenjem živca
zobozdravnik **A. Paichel**
poleg čevljarskega mostu, v Köllnerjevi
hiši, I. nadst.

FRANC PAVŠNER krojač v Ljubljani,
nasproti c. kr. gimnaziji
se priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
v naročila na duhovniško in ci-
vilno obleko po poljubnem kroju. zago-
tavljajoč trpežno, natančno delo, uljudno
postrežbo in kar možno nizko ceno.

Fr. Šiška ded. kovaška obrt
v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 6
se priporoča v podkavanje kenj in razno-
vrstnih vóz, ima tudi v zalogi
raznovrstne voze in sani
ter jih izdeluje po najnižji ceni.

GABRIJEL OZELJ
tapetar v Ljubljani, Tržaška cesta št. 19
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v izdelovanje vseh v njegovo stroko
spadajočih predmetov, kakor: garnitur,
divanov, žimnatih in modrocevna peresih
itd. ter jamči za trpežno, dobro delo po
najnižji ceni. — Ponudi se tudi v tapeci-
ranje in dekoriranje dvoran in sob, ka-
tere tudi spalira. Osobito se priporoča za
delo na deželi.

Dežnike
in
solnčnike
v
največji izbori
priporoča
L. MIKUSCH, Ljubljana, Mestni trg 15.

FR. TOMEČ
pozlata v Ljubljani, Streljske ulice št. 14
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v izvršitev vseh pozlatarskih del
in prenavljanja altarjev, tabernakeljev,
križevih potov, podob svetnikov itd. zago-
tavljajoč zanesljivo delo in nizko ceno.

JANEZ DOGAN
mizarski obrt in zaloga pohištva v Ljubljani
Dunajska cesta v Medjatovi hiši
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
svojo izvrstno urejeno
**zalogo divanov, žim-
nic, omar, stolov, po-
stelj** itd.
Cenilniki s podobami so franko na
razpolago.
Najnižje cene, izborna blago.

Anton Presker
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 16
priporoča se čast. duhovščini in sl. občinstvu
za izdelovanje vsakovrstne obleke.
V zalogi ima
narejene obleke
za gospode in dečke, dalje površnike, ne-
premočljive haveloke, haveloke iz vejblo-
dove diake (Kameelhaar), mantile in
plašče za gospe itd.
Naročila za izdelovanje oblek po meri
izvršujejo se točno in po poljubnem kroju.
Za dobro blago se jamči.

Tapetniška kupčija
OBREZA
v Ljubljani, Šelenburgove ulice 1
dobroznana preč. duhovščini, priporoča
svoje izvrstne
modroce na peresih
(Federmatratzen) po 10 gl., nadalje žim-
nloe, divane in vsa v tapetniško
obrt spadajoča dela
Vizitnice
v poljudni obliki priporoča
Katol. tiskarna
v Ljubljani.

V Ljubljani le na Starem trgu 21 v
Rudeževi hiši pri
Jakobu Zalazniku
dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino na-
mizno in sladščičarsko pecivo iz različne moke
po n'ki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štruktiji,
domača potvica tudi v kosih in kruh na vago. Pripo-
roča se za naročila ob priložijah, svatovščinah, imen-
dneih in raznih slovesnostih.

Njega Svetost
papež LEO XIII.
sporočili so po svojem zdravniku prof.
dr. Laponi-ju g. lekarnarju **G. PICCOLI-ju**
v Ljubljani prirčno zahvalo za do-
poslane Jim stekleničice

Tinkture za
(Cena jedni stekleničici 10 kr.)
želodec.
Imenovani zdravnik ter tudi mnogi
drugi slovihi profesorji in doktorji za-
pisujejo boljšavim
Piccolijevo želodčno tinkturo,
katera krepi želodec, povečuje slast, po-
spešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila točno izvršuje proti povzetju
G. Piccoli,
lekarnar „pri Angelu“
v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Dr. Rose balzam

za želodec

iz lekarne 47 26-10

B. FRAGNER v Pragi

je vže nad 30 let splošno znano domače sredstvo, katero pospešuje slast in prebavljenje ter odvaža počasni in lahkotni.

Opomba! Vsi deli zaveja imajo poleg odtisnjeno oblastveno potrjeno varstveno znamko.

Glavna zaloga

Lekarna B. Fragner „pri črnem orlu“ v Pragi,

Mala stran, na vogalu Špurnerjeve ulice.

Velika steklenica velja 1 gld., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več. — Razpošiljanje sleherni dan.

Zaloge v vseh avstro-ogerskih lekarnah.

Najboljše sredstvo proti stenicom, bolham, kuhinjskemu mrčesu, moljem, zajedalkam domačih živali.

„Zacherlin“

učinkuje čudovito! Usmrti — kot nobeno drugo 225 15-8

sredstvo — vsakovrstno golazen in je tudi najbolj poznato ter uporabljeno. Njega znaki so: 1. zapečaten steklenica, 2. ime „Zacherl“.

Pristni „Zacherlin“ prodajajo v Ljubljani:

Uradniško kon-	Mihael Kastner,	Karol Planinšek,
sumno društvo,	J. Klauer,	Jernej Reitz,
Ivan Fabian,	Josip Kordin,	A. Scharabon,
Karol J. Holzer,	Anton Krisper,	Iv. Ev. Wutscherja,
Ivan Jebračin,	Peter Lassnik,	nasl. V. Schiffer,
Anton Ječminek,	Mihaela Lavriča,	A. Stacul,
Jeglič & Leskovic,	nasl. F. Grošelj,	Fran Stupica,
G. Karinger,	Aloizij Lenček,	M. E. Supan,
J. Kastner,	Ivan Perdan,	Franc Terdina,

Dobi se tudi v naslednjih krajih na Kranjskem:

V Postojni, Polhovem Gradcu, Borovnici, Velikih Laščah, Kočevju, Krškem, Hribu Fr. Kovač, Idriji, Kranju, Kostanjevici, Litiji, Mokronogu, Koprivniku, Mirni, na Vrhniki, v Tizli, v Radovljici, Ribnici, Radečah, Zagorju, Žužemberku, Kamniku, Dragi, Trebnjem, Črnomlju, Bledu, Cirknici. V Škofji Loki: M. Zigon in E. Burdych.

(241 15-10)

Izvrstne

c. kr. jedino priv.

škropilnice proti peronosperi

inženirja Živica, katere so se splošno razširile zaradi svoje jednostavnosti, trajnosti, lahke uporabe pri vsakem obdelovanju trtja itd., akoravno so jako zboljšane, prodajamo po dosedanjih nizkih cenah.

Živio in drugovi v Trstu.

Pošiljamo popolne škropilnice na vsako pošto postajo naše monarhije franco: z leseno posodo po 10 gld., z elegantno in trdno posodo iz kartona po 11 gld.

Obrazce s cenikom določiljamo radovaljno franco.

Izdelujemo tudi razprašilnice za žveplo, neprenehljive vinske stiskalnice itd.

Marljivega, zanesljivega in spretnega

akvizitêrja

sprejme v službo zavarovalno društvo „Unio Catholica“.

Lastnoročno pisane prošnje sprejema glavni zastop „Unio Catholica“ v Ljubljani. 402 2-1

Koverte s firmo
priporoča
Katoliška Tiskarna
po nizkej ceni.

Zahvala.

Bil sem pri c. kr. priv. zavarovalni družbi

„Avstrijski Phönix“ na Dunaju,

katere generalni zastop je v Ljubljani, Kongresni trg št. 17, proti nezgodi zavarovan.

Po nezgodi poškodovan, — mi je omenjena zavarovalna družba po svojem generalnem zastopu v Ljubljani svoto tako kulantno izplačala, da si štejem v dolžnost, omenjeni družbi izrekati tem potom javno zahvalo in jo vsem zavarovanja potrebnim toplo priporočati.

Ljubljana, dne 14. maja 1896.

407 1-1

Jurij Kmetec s. r.

Jakob Accetto

zidarski mojster,
zapriseženi izvedenec c. kr. dež. sod. v Ljubljani,
Kravja dolina št. 19, poleg znamenja
tik Martinove ceste

se priporoča prečast. duhovščini in slav. občinstvu v zanesljivo strokovnjaško izvršitev

cerkvenih stavb, župnišč, zasebnih poslopij, polaganje cerkvenega tlaka, demoliranje starih poslopij, prenavljanje itd. po lastnem ali predloženem načrtu pod jamstvom dobrega, trpežnega dela po nizki, delu vseskozi primerni ceni. 353 15-4

Razpis.

Dražba za zgradbo nove farne cerkve v Vodica

se z ozirom na pismene ponudbe in po odbitku tlake na 43.093 gld. 84 kr. preračunjena stavbena dela odloči

na dan 10. junija 1896

ob 12. uri opoldne, ter se vabijo stavebniki, kateri se za stavbo zanimajo, da do tega dne njihove pismene ponudbe z varščino od 2200 gld. pri podpisnem župnišču vložijo.

Vsa tehnična sredstva morejo se ogledati v župniji.

Župnija v Vodica (pošta Smlednik),

dne 26. maja 1896.

Simon Žužek,
župnik.

394 2-2

Št. 5767.

Razglas.

385 3-2

Podpisani deželni odbor razpisuje

službo okrožnega zdravnika v Cerknici

z letno plačo 700 goldinarjev.

Prosilci za to službo pošljejo naj svoje prošnje podpisnemu deželnemu odboru

do 20. junija 1896. leta

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziral se hode pa le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti vže službovali v kaki bolnici.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 18. maja 1896.

Cement,
železniške šine,
traverze,

vsakovrstno železo za vezi, strešni papir, cinkasti in pocinkano ploščevino, storje za obijanje stro-pov, samokolnice, vsakovrstno kovanje za okna in vrata, sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje,

priporoča po zelo znižanih cenah

Andrej Druškovič, trgovec z železnino

Glavni trg 9/10. Ljubljana. Glavni trg 9/10.

264 17

Zobozdravnik Schweiger

ordinuje vsak dan

od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne
v hôtelu „pri Maliču“ v Ljubljani, sobna št. 25-26.

Najnovejše: **Pariške emajl-plombe, prav iste bôje, kot zobje, zlato- in platina-plombovanje.**

Umeteljno zobovje in posamezne zobe v zlato vstavlja po najnovejši metodi, tudi v kavčuku. — Za vsa dela jamči popolnoma. 324 6

Domača tvrdka

Ana Hofbauer
v Ljubljani.

Velika zaloga
cerkvene obleke,
orodja
in posode.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečistite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, društev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo. Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča

Ana Hofbauer, 160 45-14
Imejateljica zaloge cerkvene obleke
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Razglas.

Radi **poprave farne cerkve v Šmartinu pod Šmarno Goro** (P. St. Vid nad Ljubljano) razpisuje se zastran **zidarskih, kamenarskih, tesarskih, kleparskih, krovskih in družih del**

do 8. junija 1896

oféртna razprava.

Proračun znaša 14.859 glđ. 29 kr. — Naerti, podrobni računi in pogoji videti so vsaki dan v šmartinskem župnišču. Kdor prevzame delo, vložiti mora 10% varščine.

V Šmartinu pod Šmarno Goro, dné 26. maja 1896.

Mih. Trček,

prvomestnik stavbenega odbora.

393 3-3

Zarezna strešna opeka

prešana strešna zarezna opeka (marseljska) in navadne oblike sè stroji delana strešna opeka je po znižanih cenah vedno na prodaji v tovarni

Knez & Supančič

Ljubljana.

295 14-7

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 105 24-9

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlato, srebru, tuli, jeklu in niklu
ravno tako tudi

**nihalnih, stenskih
in budilnih ur**

in le dobre do najfinejše kakovosti po najnižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurzem listu
zaznamovanih
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz

Nr. 11, Parterre.

Pleskarski in lakirarski obrt

tvrdke

Josip Makovec v Ljubljani

na Bregu štev. 20

se priporoča prečast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi za vsa v njegovo stroko vstevajoča se dela, osobito v **prostoročno izvršeno imitacijo vsakovrstnega lesovja**. — Vsa naročila izvrši natančno z uporabo najboljšega materiala ter jamči za dobro delo po možno nizki ceni. 390 52-2

Velika zaloga stavbinskega materiala.

F.P. VIDIC & Comp. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah

Zarezane strešnike (Strangfalzriegel), najbolj in najceneje kritje streh.

Lončene peči in štedilna ognjišča iz lastne tovarne, kakor tudi

Česke peči.

Nastavke za dimnike in

(Steinzeug) za vodorođe, stranišča itd.

cevi iz kamenine.

Šamotne ali mozaik plošče in plošče iz Portland-cementa za tlakanje cerkev, hodnikov, trotoarjev itd.

Roman-Cement.

Portland-Cement iz tovarne na Dorjem.

Ognju protivno opeko in plošče.

Strešno lepnico (Dachpappe) ter vse v stavbino stroko spadajoče predmete.

Trstne štorje in karbolinej.

Najnižje cene.

(265 30-17)

Otvoritev fotografiskega zavoda Day. Rovšek-a.

Dovoljujem si slavnemu občinstvu, vsem sl. društvom, dijakom itd. naznanjati, da sem s 6. aprilom t. l. otvoril svoj popolnoma novi fotografski atelije v Kolodvorski ulici št. 34 (na vrtu kamnoseka Vodnika)

Prva domača
narodna
fotogr. tvrdka.

Atelije je popolnoma opremljen z najnovejšimi v fotografsko stroko spadajočimi pripravami in dekoracijami. Na razpolago so tudi sobe za vsprejem in toaleto.

Svoje vže bogate skušnje v tej stroki spopolnil sem še na c. kr. učilišču za fotografijo na Dunaju, tako da bodem zamogel slav. občinstvu postreči razun z navadnimi slikami tudi z vsemi drugimi najnovejšimi izdelki, tako: s fotografijami v raznih barvah na steklo, porcelan, platno, svilo, les itd., v platin- in pigment-tisku. Izvrševal bodem tudi vsakovrstne reprodukcije in povečanje slik do naravne velikosti.

Priporoča se za obilen obisk in za podpiranje prve narodne fotografske tvrdke, z zaupanjem, da me bode slav. občinstvo kot začetnika gotovo podpiralo, zagotavljam, da bodem vse, tudi najsmelejše zahteve točno in solidno izvršil.

Valentin Accetto,

zidarski mojster

161 45-14

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14,

priporoča se slav. občinstvu in prečast. duhovščini, podjetnikom in društvom v vsa v

zidarsko obrt spadajoča dela

bodisi že v izvršitev novih stavb, cerkvenih in zasebnih poslopj ali v popraviljanja, prenavljanja, dozidavanja ali povečavanja starih poslopj, vzdavanja in postavljanja lončenih štedilnih ognjišč, polaganje vsakovrstnega, osobito cerkvenega tlaka, vse po najnižji ceni, zagotavljajoč zanesljivo, strokovnjsko izvršitev z uporabo dobrega materiala.

Priporoča se nadalje tudi v odjemanje

vsakovrstne stavbinske in strešne opeke

iz lastne opekarnice,

za katere izvrstnost jamči ter oddaje po najnižji ceni.

Na željo daje tudi nasvete in tudi posreduje pri nakupovanju stavbenega prostora ali vže obstoječih stavb.

Vsokozki praktični načrti in proračuni na željo točno.

Prostovoljna dražba lesa.

V torek, dné 2. junija t. l., zjutraj ob 9. uri prodal bode podpisani v lastnem gozdu ležečem mej Fužinami in Hrastjem poleg vojaškega vežbališča okoli

900 smerekovih debel

razne velikosti in debelosti, lepe, zdrave kakovosti prostovoljnimi dražbenim potom najšjim penudnikom proti tasošnjemu odvozu lesa. Prostor in lega je za odvoz kaj ugodna.

Debla se bodo oddala razdeljena po 50, 40, 30, 25 in 10 komadov.

K tej prostovoljni dražbi vabi uljudno

Iv. Fabian,

trgovec v Ljubljani.

399 4-3

Prodajalnica F. M. Schmitt

zaloga norimberskega blaga, devocijonalij in otroških igrač

nahaja se odslej nadalje v

Lingerjevih ulicah v lastni hiši.

Blago prodaja radi pretesnega prostora

pod tovarniško ceno

ter se priporoča v obilno nakupovanje.

396 6-2

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila
za gospode, gospé in otroke

na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Oskrbi cele oprave za neveste.

Oskrbi oprave za novorojenčke.

Srajce za gospode,
beli ohiffen, gladke na prsih,
brez ovratnika, brez manšet,
27 vrst
jedna od gld. 1-10 do 2-70
šest " " 6-25 " 15-
Srajce za dečke,
v 4 velikostih, sicer kakor gornje
jedna od gld. 1-10 do 1-40
šest " " 5-75 " 7-75
Svitice za gospode,
6 vrst
jedne 80 kr. do gld. 1-40
šest gld. 4-50 do gld. 7-50
Dvanaest ovratnikov
od gld. 1-80 do 2-20.
Dvanaest manšet
od gld. 3-30 do 4-60.
12 predlog
(Vorhemden)
od gld. 3-25 do 5-

Za kraj brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbi mnogo c. in kr.
častnikov in c. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 8 23

Izjava.

Podpisani obžalujem, da sem dné 6. majnika 1896 v razburjenosti nepremišljene besede zoper gospode uradnike na državnem kolodvoru v Ljubljani govoril, po katerih se oni žaljene čutijo. Jaz prekličem tem potom svoje besede kot popolnoma neosnovane.

V Ljubljani, dné 7. majnika 1896.

395 2-2

J. Leuz.

Peter Žerovnik

v Kamniku, Velike ulice hiš. št. 18

(pri „Sokolu“)

priporoča **svojo gostilno** p. n. občinstvu v mnogobrojni obisk.

Dobi se izborna **dolenjsko in goriško vino,** okusna hrana in tudi **prenočišča,** vse po najnižji ceni. 392 3-3

Primerna

Najboljše **ure** po najnižjih cenah.

266 16

birmanska darila.

Popravila zanesljivo pod jamstvom.

Velika zaloga

Styria-koles

in raznovrstnih drugih zistemov.

Mehanična delavnica za svako popravilo, vse po najnižjih cenah.

V obilni nakup se uljudno priporoča in prijazno vabi

Fr. Čuden, urar v Ljubljani, Mestni trg, nasproti rotovžu.

JAKOB KOBILCA

naznanjam p. n. občinstvu, da preselim z dném 20. maja t. l.

svojo prodajalnico dežnikov in solnčnikov

iz Špitalskih ulic

na Mestni trg št. 23.

P. n. občinstvu se zahvaljujem za dosednji obisk in zagotavljam, da bodem slavnoistemu, kakor dosedaj v preteklih 35 letih, vedno s poštenim in cenim blagom postregel.

377 6-5

Dunajska borza.

Dné 29. maja.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 25 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 30 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 45 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 " 95 "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 35 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 " 80 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	950 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	345 " 25 "
London vista	120 " — "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	53 " 75 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleonor)	9 " 52 "
Italijanski bankovci	44 " 50 "
C. kr. cekini	5 " 65 "

Dné 29. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	143 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 " 25 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	192 " 75 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " — "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	137 " 75 "
Dunavske vravnave srečke 5%	125 " 50 "
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 " 25 "
Posojilo goriškega mesta	112 " — "
4% kransko deželno posojilo	98 " 50 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 15 "
Prijoritne obveznice državne železnice	221 " 50 "
" južne železnice 3%	166 " 50 "
" južne železnice 5%	129 " 30 "
" dolenjskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	197 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	139 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	69 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	70 " — "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	61 " — "
Ljubljanske srečke	23 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	153 " 50 "
Akcije Ferdinandove železn., 1000 gl. st. v.	3380 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	410 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	91 " 50 "
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	61 " — "
Montanska družba avstr. plan.	76 " 60 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	158 " — "
Papirnih rubljev 100	127 " 25 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za gube pri žrebanjih, pri izkrebavanju
najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.